

Srovnání III. pilíře důchodového systému v České republice a na Slovensku

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Petr Kupčák

Andrea Polášková

Brno 2014

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu Ing. Petru Kupčíkovi za trpělivost, kterou mi věnoval, a za rady, které mi poskytl při psaní této práce. Mé díky patří také mé rodině, která mne podporuje nejen v tvůrčí práci.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Srovnání III. pilíře důchodového systému v České republice a na Slovensku**

vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 31. 12. 2014

Abstract

Polášková, A. The comparison of the III. pillar of the pension system in the Czech and Slovak republics. Bachelor thesis. Brno: Mendel University, 2014.

This bachelor thesis focuses on the III. pillar of pension system in the Czech and Slovak Republics. The theoretical part of the thesis presents the III. pillar legislation in the Czech and Slovak Republics. In the first half of the practical part, demographic development from 1996 to 2013 in the Czech and Slovak Republics is analyzed. In the second half, the III. pillar in the Czech Republic and in the Slovak Republic are compared in terms of state aid, fees and saved funds. On this basis, the improvement of III. pillar in the Czech Republic is deduced.

Keywords

Pension system, pension company, pension fund, III. pillar of the pension system.

Abstrakt

Polášková, A. Srovnání III. pilíře důchodového systému v České republice a na Slovensku. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014.

Tato práce je zaměřená na III. pilíř důchodového systému v České republice a na Slovensku. V teoretické části bakalářské práce je prezentována legislativa III. pilíře v České republice a na Slovensku. V první polovině praktické části je analyzován demografický vývoj v České republice a na Slovensku v roce 1996-2013. V druhé polovině je porovnán III. pilíř v České republice a na Slovensku z hlediska státní podpory, poplatků a naspořených prostředků. Na tomto základě je dedukováno zlepšení III. pilíře v České republice.

Klíčová slova

Penzijní systém, penzijní společnost, penzijní fond, III. pilíř důchodového systému.

Obsah

1	Úvod a cíl práce	10
1.1	Úvod.....	10
1.2	Cíl práce.....	10
2	Metodika	12
2.1	Legislativní kritéria	12
2.1.1	Státní podpora.....	12
2.1.2	Poplatky	13
2.2	Naspořené prostředky	13
3	Důchodový systém v České republice a na Slovensku	15
3.1	Důchodový systém České republiky	15
3.2	Důchodový systém Slovenské republiky.....	21
4	Demografie	27
5	Demografický vývoj v České republice a na Slovensku	28
5.1	Přírůstek obyvatelstva ČR v letech 1996-2013	28
5.1.1	Úhrnná plodnost.....	31
5.1.2	Věková struktura.....	32
5.2	Přírůstek obyvatelstva SR v letech 1996-2013	33
5.2.1	Úhrnná plodnost.....	35
5.2.2	Věková struktura.....	36
5.3	Rysy demografického stárnutí v letech 1996-2012.....	37
6	Srovnání III. pilíře důchodového systému v České republice a na Slovensku	38
6.1	Legislativní kritéria	38
6.1.1	Státní podpora.....	38
6.1.2	Poplatky	42
6.2	Naspořené prostředky	46
6.2.1	Struktura trhu.....	46

6.2.2	Nominální zhodnocení	48
6.2.3	Spoření	51
7	Diskuse	61
8	Závěr	63
9	Literatura	65

Seznam obrázků

Obr. 1	Natalita, mortalita a saldo přistěhovalých ČR v letech 1996-2013	28
Obr. 2	Přírůstek obyvatelstva ČR v letech 1996-2013	29
Obr. 3	Úhrnná plodnost ČR v letech 1950-2013	31
Obr. 4	Věková struktura obyvatelstva ČR 2013	32
Obr. 5	Natalita, mortalita a saldo přistěhovalých SR v letech 1996-2013	33
Obr. 6	Přírůstek obyvatelstva SR v letech 1996-2013	34
Obr. 7	Úhrnná plodnost SR v letech 1950-2013	35
Obr. 8	Věková struktura obyvatel SR v roce 2013	36
Obr. 9	Objem majetku v transformovaných fondech k 31. 12. 2013	46
Obr. 10	Objem majetku v účastnických fondech k 31. 12. 2013	46
Obr. 11	Objem majetku v příspěvkových fondech k 31. 12. 2013	47
Obr. 12	Srovnání průměrného nominálního a reálného zhodnocení vybraných fondů	49

Seznam tabulek

Tab. 1	Hospodaření systému důchodového pojištění	15
Tab. 2	Výpočet státního příspěvku	17
Tab. 3	Počty cizinců žijících v České republice 5 hlavních národností k 31. 12. 2012	30
Tab. 4	Rysy demografického stárnutí	37
Tab. 5	Státní příspěvky	39
Tab. 6	Závěrečné srovnání státní podpory k 1. 1. 2014	41
Tab. 7	Limity poplatků doplňkového penzijního spoření ČR k 1. 1. 2014	42
Tab. 8	Limity poplatků doplňkového důchodového spoření v SR k 1. 1. 2014	44
Tab. 9	Nominální zhodnocení ve vybraných fondech 2006-2013	48
Tab. 10	Míra inflace v České a Slovenské republice v letech 2006-2013	49
Tab. 11	Spoření 26letého člověka 300 Kč měsíčně	51
Tab. 12	Spoření 35letého člověka 300 Kč měsíčně	51
Tab. 13	Spoření 45letého člověka 300 Kč měsíčně	52
Tab. 14	Spoření 26letého člověka 1000 Kč měsíčně	53
Tab. 15	Spoření 35letého člověka 1000 Kč měsíčně	53
Tab. 16	Spoření 45letého člověka 1000 Kč měsíčně	54
Tab. 17	Spoření 26letého člověka 2000 Kč měsíčně	55
Tab. 18	Spoření 35letého člověka 2000 Kč měsíčně	55
Tab. 19	Spoření 45letého člověka 2000 Kč měsíčně	56
Tab. 20	Spoření 26letého člověka s příspěvkem zaměstnavatele	57

Tab. 21	Spoření 35letého člověka s příspěvkem zaměstnavatele	57
Tab. 22	Spoření 45letého člověka s příspěvkem zaměstnavatele	57
Tab. 23	Výsluhová penze	59
Tab. 24	Předčasný výběr	59

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Vývoj populace ve většině evropských zemí se vyznačuje několika podobnostmi. Lidé odkládají rodičovství na pozdější věk, aby sebe a svou budoucí rodinu nejdříve zaopatřili. Mnohdy se tak stává, že vlivem vyššího věku si už nechtějí pořídit další děti, což negativně ovlivňuje míru porodnosti. Nízká míra porodnosti má za následek ubývání počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Rychlý vývoj medicíny a dobrá zdravotní infrastruktura prodlužuje věk obyvatel. Celý proces shrnuje pojem demografické stárnutí. Na tento proces citlivě reagují důchodové systémy a státní rozpočty. Není proto divu, že většina evropských států byla nucena reformovat své důchodové systémy založené na financování důchodů z odvodů ekonomicky aktivních obyvatel. Jednou z reformátorských zemí se stala i Slovenská republika v roce 2005. O důležitém tématu důchodové reformy, která v České republice vešla v platnost v roce 2013, se stále diskutuje. Oba státy se snaží přimět své občany, aby aktivněji ovlivňovali své příjmy v důchodovém věku. Proto se v těchto dvou reformovaných důchodových systémech začal klást důraz na spoření obyvatel v soukromých penzijních společnostech.

Aby se obyvatelé zapojili do takového spoření a tím ovlivnili výši svého příjmu v důchodu, snaží se je stát motivovat různými výhodami. Jedna z takových výhod, na kterou slyší především konzervativní obyvatelé, je garance nezáporného zhodnocení úspor. Obyvatelé chtějí za cenu nízkého zhodnocení úspor, které často nepokryje ani znehodnocení úspor vlivem inflace, mít jistotu, že o své úspory nemohou přijít. Další výhodou je daňové zvýhodnění a státní příspěvek. Podle OECD by dobrovolný měsíční příspěvek obyvatel měl činit alespoň 6% průměrné mzdy v daném státě, aby se pozdější příjem ze spoření dal považovat za významný. Přes výhody, které obyvatelům ke spoření stát nabízí, ani v České republice ani na Slovensku měsíční příspěvek jednoho účastníka nedosahuje takové hodnoty. Jaká je tedy možnost spoření ve III. pilíři obyvatelů České republiky v porovnání s obyvateli na Slovensku?

Pro porovnání III. dobrovolného spořicího pilíře důchodového systému jsem vybrala Českou a Slovenskou republiku. Oba státy mají společnou historii a v současnosti udržují tradici vzájemné spolupráce. Srovnání slouží nejen k tomu, abychom věděli, jaké mají obyvatelé České republiky a Slovenska možnosti spoření, ale také pomohou k navržení změn, které povedou ke zlepšení III. pilíře v České republice.

1.2 Cíl práce

Penzijní systém zajišťuje příjem pro obyvatelstvo, které již není ekonomicky aktivní. Tento proces je finančně velmi nákladný a nejen proto si vyžaduje častou pozornost. Evropské země neustále modernizují své důchodové systémy, aby potlačily následky nepříznivého demografického vývoje. Slovenská republika

---

dovršila přípravy důchodové reformy k 1. 1. 2005, kdy zároveň vešla v platnost. V České republice se podobné změny udály 1. 1. 2013 a byly doprovázeny značnou politickou nestabilitou. Dobrovolné důchodové spoření tak prošlo v obou zemích výraznou proměnou. Cílem této práce je na základě srovnání III. pilíře důchodového systému v České republice a na Slovensku navrhnout doporučení, která by vedla ke zlepšení tohoto pilíře v České republice.

2 Metodika

V části literární rešerše bakalářské práce popíši problematiku důchodové reformy v České republice a na Slovensku. Podrobněji zde studuji legislativu týkající se III. pilíře důchodového systému v České republice a na Slovensku. Česká a Slovenská republika je vybrána na základě společné historie a dlouholeté tradice vzájemné spolupráce. Oba důchodové systémy jsou si velice podobné s tím rozdílem, že na Slovensku proběhla důchodová reforma mnohem dříve, a proto měli možnost reformovaný důchodový systém téměř 10 let zdokonalovat.

V empirické části bakalářské práce analyzuji demografický vývoj, neboť je důležitý pro aktualizace důchodového systému v České republice i na Slovensku. Demografický vývoj analyzuji z hlediska věkové struktury obyvatelstva pro Českou a Slovenskou republiku, dále sestavím graf mortality a natality pro Českou a Slovenskou republiku v letech 1996 – 2013.

Demografický vývoj podmiňuje reformy důchodového systému v České republice a na Slovensku, cílem této analýzy je zjistit, jakým způsobem se vyvíjí demografie v České republice a na Slovensku. Výsledek analýzy použiji pro navržení změn III. pilíře důchodového systému v České republice.

Ve své práci jsem čerpala data z národních statistik a databanky Světové banky.

V další části podrobně porovnávám reformovaný III. pilíř důchodového systému v České republice a na Slovensku. Pro přehlednost uvádím několik termínů, které jsou důležité pro upřesnění tématu III. pilíře.

účastník – je občan, který se rozhodl vstoupit do II. nebo III. pilíře důchodového systému a uzavřel smlouvu o důchodovém spoření nebo doplňkovém penzijním a důchodovém spoření

dávky – představují peněžní nároky z důchodového systému po splnění zákonem daných podmínek

doplňkového penzijní spoření – III. pilíř důchodového systému v České republice

doplňkové důchodové spoření – III. pilíř důchodového systému na Slovensku

Pro srovnání jsou vybrána tato kritéria:

2.1 Legislativní kritéria

2.1.1 Státní podpora

Státní podporu považuji za jedno z nejdůležitějších kritérií. Vzhledem k nízkým výnosům by bylo doplňkové penzijní spoření pro občany méně atraktivní, proto by dali přednost například spořicímu účtu, kde mají také nízký úrok, ale peníze mají kdykoliv k dispozici. Státní podpora se obyvatele snaží motivovat, aby lépe zajistili své finance na stáří. V České republice fungují daňové úlevy od počátku III. pilíře, na Slovensku však od důchodové reformy v roce 2005 docházelo ke změnám ve státní podpoře III. pilíře.

2.1.2 Poplatky

Poplatky jsou nedílnou součástí doplňkového penzijního a důchodového spoření, ovlivňují výši naspořených prostředků. Doplňkové penzijní a důchodové společnosti jsou placené za správu majetků účastníků, proto jsou regulovány zákonem.

V rámci legislativních kritérií uvádím změnu ve státní podpoře III. pilířů od roku 2006 a porovnávám, jaké výhody státy nabízí svým občanům v rámci III. pilíře a jaký vliv na občany mají, jakou funkci mají poplatky a jak motivují doplňkového penzijní a důchodové společnosti. Z tohoto srovnání dedukuji výhody, nevýhody obou pilířů a pomohou k navržení změn III. pilíře důchodového systému v České republice.

2.2 Naspořené prostředky

Kolik prostředků mohou účastníci získat spořením ve III. pilíři, záleží na tom, kolik si spoří a jak doplňkové penzijní a důchodové společnosti hospodaří s naspořeným majetkem účastníků. Každý účastník má jiný vztah k riziku a volí jinou strategii investování svých naspořených peněz. Účastníci s averzí k riziku volí bezpečné investiční portfolio za cenu nízkého zhodnocení, které často nepokryje znehodnocení majetku inflací. Účastníci s nízkou averzí k riziku volí méně bezpečné investiční portfolio, ve kterém může v určitém čase docházet k vysokému, ale také k zápornému zhodnocení majetku.

Pro komparaci výhodnosti obou pilířů je použit variantní modelový příklad pro člověka ve věku 26, 35 a 45 let. Pro výpočet je vybrán transformovaný fond penzijní společnosti České pojišťovny, konzervativní účastnický fond penzijní společnosti České spořitelny a Vyvážený příspěvkový fond ING Tatry – Sympatia. Jednotlivé fondy jsou vybrány na základě největšího objemu spravovaných prostředků v roce 2013. Parametry spořicí částky jsou 300 Kč, 1000 Kč a 2000 Kč měsíčně. Dalším parametrem je příspěvek zaměstnavatele. v České republice se jedná o průměrný měsíční příspěvek za rok 2013, v případě III. pilíře na Slovensku o průměrný příspěvek za rok 2010. Prostředky účastníků se v modelu zhodnocují průměrným nominálním zhodnocením v roce 2006-2013.

Vzorec pro jednotlivé výpočty je následující:

$$S = a * m * \left(1 + \frac{m \pm 1}{2m} * r\right) * \frac{(1 + r)^n - 1}{r}$$

S..... budoucí hodnota

a..... výše anuity

m..... počet anuit za úrokové období

r..... úroková sazba za úrokové období

n..... počet úrokových období

Cílem tohoto srovnání je zjistit, jak vysoké sumy prostředků budou mít účastníci III. pilíře za zvolenou dobu 8, 10, 12 a 15 let spoření na svých osobních účtech. Jednotlivé sumy prostředků jsou porovnány také z hlediska likvidity, neboť každý fond se liší svými podmínkami pro nárok na dávky.

Na základě srovnání dle legislativních kritérií dedukuji, jaké jsou výhody a nevýhody jednotlivých pilířů. V rámci kritéria naspořených prostředků zjistím, který ze zástupců III. pilíře je pro občany výhodnější. Výsledky demografické analýzy a srovnání III. pilíře v České republice a na Slovensku jsou dále použity pro diskuzi o změnách, které by vedly ke zlepšení III. pilíře v České republice.

3 Důchodový systém v České republice a na Slovensku

3.1 Důchodový systém České republiky

Důchodový systém zajišťuje příjem pro obyvatelstvo, které již není ekonomicky aktivní. Český důchodový systém se donedávna skládal z důchodového pojištění a dobrovolného penzijního připojištění. Největší důraz je kladen právě na důchodové pojištění, neboť v současné době je na dávkách z tohoto důchodového pojištění závislých více než 1,7 milionů lidí. Důchodové pojištění funguje na principu PAYG (pay-as-you-go), což znamená, že čerpá zdroje pro důchodové dávky z odvodů sociálního pojištění ekonomicky aktivních obyvatel, proto se stává velice zranitelným vůči negativním důsledkům několika faktorů. Jedním z těchto faktorů je mezigenerační solidarita, dle České správy sociálního zabezpečení k 1. 3. 2012 na jednoho příjemce starobního důchodu přispívalo 1,72 poplatníka. [27] Takový důchodový systém znamená velkou zátěž pro ekonomicky aktivní obyvatele. [23] Dalším faktorem, který ovlivňuje důchodové pojištění, je závislost na demografickém vývoji, naše země spolu s mnoha evropskými státy čelí populačnímu stárnutí. Snížení porodnosti a prodlužování délky života má za následek nedostatek financí na účtu důchodového pojištění. [28] Demografickému vývoji a jeho následkům se věnuji v kapitole 5. Mezi faktory patří i ekonomický vývoj a to nejen České republiky, ale celého světa. V roce 2008 Českou a Slovenskou republiku zasáhla hypoteční krize. [11], [24]

Tab. 1 Hospodaření systému důchodového pojištění

rok	Příjmy z pojistného na DP	Další veličiny vstupující do výpočtu výsledku hosp.		Výdaje na dávky DP	Výdaje na správu	Výsledek hospodaření
		výnos DPH 7,2 %	UV č.693/12			
	mld. Kč			mld. Kč	mld. Kč	mld. Kč
2003	209,624			225,833	3,703	-19,912
2004	243,276			230,897	4,053	8,326
2005	258,327			247,390	4,377	6,560
2006	276,913			272,911	4,866	-0,864
2007	304,934			289,855	5,182	9,897
2008	320,028			312,532	4,898	2,598
2009	310,310			339,788	7,350	-36,828
2010	317,881			346,212	7,286	-35,617
2011	328,005			368,069	5,289	-45,353
2012	332,101	14,379	14,400	382,031	5,023	-26,174

Zdroj: Ministerstvo financí, České republiky, Přehled celkového salda hospodaření důchodového systému - v letech 1996 - 2012

V letech 2004 až 2008 se podařilo až na výjimku v roce 2006 udržet kladné saldo důchodového pojištění. Bohužel se v roce 2009 dostavily negativní následky krize, která odstartovala krachem banky Lehman Brothers. Z kladného salda důchodového pojištění se najednou vyšplhal deficit na více než 45 mld. Kč v roce 2011. Vláda premiéra Petra Nečase byla nucena najít způsob, jak stabilizovat důchodový systém. V roce 2011 přijala opatření, kterým se změnila v roce 2012 snížená sazba DPH z 10% na 14%, dodatečně se tak zvýšil příjem do státního rozpočtu, což se následně projevilo v tabulce 1 snížením deficitu důchodového pojištění. [25] Takové opatření ovšem řešilo jen dodatečný příjem pro financování důchodového pojištění, proto 1. 1. 2012 vstoupila v platnost tzv. malá důchodová reforma. Ta změnila základní parametry pro výpočet důchodu, pravidla valorizace vyplácených důchodů a zavedla postupné zvýšení věku odchodu do důchodu. K 1. 1. 2013 vstoupila v účinnost důchodová reforma, která znamenala systémovou změnu důchodového systému. Současný důchodový systém sestává ze tří pilířů. [9]

I. povinný průběžný pilíř, nazývaný také PAYG, je financován z odvodů sociálního pojištění zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných. [1] Zaměstnanci odvádí 6,5% ze svého základu pro výpočet pojistného, navíc má jejich zaměstnavatel povinnost za své zaměstnance odvést dalších 21,5%. Osoby samostatně výdělečně činné odvádí 28% ze základu pro výpočet pojistného. [35] Jednou ze změn, které přinesla malá důchodová reforma, se zrychlilo tempo zvyšování důchodového věku, u mužů se navyšuje věk odchodu do důchodu o 2 měsíce za rok a u žen o 6 měsíců. V roce 2030 tak půjdou muži do důchodu v 65 letech a ženy v 62-65 letech podle počtu vychovaných dětí. Cílem je sjednotit věk odchodu do důchodu pro muže i ženy, což se stane v roce 2041. Týkat se to bude osob narozených po roce 1975 a sjednocený důchodový věk bude 66 let a 8 měsíců. [31] Z tohoto pilíře se vyplácí starobní, invalidní, vdovský, vdovecký a sirotčí důchod. [10]

II. pilíř důchodového systému se nazývá důchodové spoření. Když se poplatník sociálního pojištění mladší 35 let rozhodne vstoupit do důchodového spoření, 3 procentní body z odvedeného pojistného se přesunou z důchodového pojištění na jeho individuální účet v důchodovém spoření. Navíc musí odvést na svůj účet důchodového spoření další 2% ze základu pro výpočet sociálního pojištění. [34] Prostředky na individuálním účtu patří účastníkovi a výše příjmu z tohoto spoření bude záležet na jeho úsporách a jejich zhodnocení. V tomto pilíři spravují naspořené prostředky soukromé penzijní společnosti, které je investují prostřednictvím účastníkem zvoleného důchodového fondu. Důchodové fondy se rozdělují na fond státních dluhopisů, fond konzervativní, fond vyvážený a fond dynamický, liší se dle míry rizika investic. [2] Zavedením tohoto pilíře se vláda snaží alespoň částečně potlačit slabé stránky I. pilíře. Osud II. pilíře je ovšem značně nejistý, již před zavedením důchodové reformy rozjela ČSSD svou kampaň

založenou především na zrušení II. pilíře a šíření negativních důsledků důchodové reformy. [13] V současné době se důchodovou reformou zabývá speciální komise odborníků, která navrhla termíny ukončení II. pilíře na první leden 2016 nebo první leden 2017. [14]

Doplňkové penzijní spoření je III. pilířem důchodového systému, které vzniklo k 1. 1. 2013. Spoření si může založit kdokoliv starší 18 let, jeho založení je dobrovolné a ukončení záleží na účastníkovi. Stejně jako ve II. pilíři účastníkovy finance spravují penzijní společnosti dle účastníkem zvolené strategie. Majetek správce, tedy penzijních společností, je oddělen od majetku účastníků, což umožňuje transparentní hospodaření a stanovení poplatků.

Výše měsíčního příspěvku účastníka nesmí být nižší než 100 Kč. Dále může účastníkovi přispívat jeho zaměstnavatel, pro účastníka jsou tyto příspěvky osvobozené od daně z příjmů fyzických osob do 30 000 Kč ročně. Dle zákona 586/1992 Sb¹ je účastníkům umožněno odečíst si zaplacené příspěvky snížené o 12 000 Kč od základu daně z příjmů fyzických osob.² Celkově si může účastník snížit základ daně o 12 000 Kč ročně. [3], [12] Výhoda na straně zaměstnavatele plyne z uznání těchto příspěvků jako nákladů vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů. [12]

Jako podpora dobrovolného spoření funguje také státní příspěvek, který je vyplácen v závislosti na výši příspěvku účastníka. Nárok na státní příspěvek má účastník s trvalým pobytem v ČR nebo bydlištěm v jiném členském státě a

- účastní se důchodové pojištění,
- je poživitelem důchodu z důchodového pojištění,
- účastní se veřejného zdravotního pojištění v ČR. [7]

Výše státního příspěvku při příspěvku účastníka 300 Kč za měsíc činí 90 Kč a dále se zvyšuje o 20% z částky nad 300 Kč, takto se navyšuje na maximálních 230 Kč.

Tab. 2 Výpočet státního příspěvku

příspěvek	299 Kč a méně	300 Kč	400 Kč	500 Kč	600 Kč	700 Kč	800 Kč	900 Kč	1000 Kč a více
SP	0 Kč	90 Kč	110 Kč	130 Kč	150 Kč	170 Kč	190 Kč	210 Kč	230 Kč

Zdroj: Zákon o doplňkovém penzijním spoření, vlastní výpočet

Před důchodovou reformou činil maximální státní příspěvek 150 Kč při příspěvku účastníka 500 Kč. Tímto se stát snaží motivovat ekonomicky aktivní obyvatele – účastníky k vyšším příspěvkům, pokud si účastník spoří méně než 300 Kč, přichází

¹ Zákon České národní rady o daních z příjmů

² Když si účastník naspoří například 20 000 Kč za rok, může si od základu daně snížit tuto sumu sníženou o 12 000 Kč, celkově si tedy odečte 8 000 Kč.

o výhodu státního příspěvku. Účastníkům se tak nevyplatí spořit si 100 Kč měsíčně, kdy před důchodovou reformou ke své stokoruně dostali 90 Kč od státu, ale budou motivováni zvýšit svůj měsíční příspěvek alespoň na 300 Kč, aby dosáhli na minimální státní příspěvek. [20] Ke zvýšení průměrného měsíčního příspěvku účastníka došlo hned v roce 2013 po legislativní úpravě výpočtu státního příspěvku, kdy ve 4. čtvrtletí dosáhl průměrný měsíční příspěvek účastníka 568 Kč (3,1% průměrné mzdy) oproti 4. čtvrtletí předchozímu roku, kdy dosáhl 465 Kč. [17], [18] Dle doporučení OECD by měsíční příspěvek měl dosahovat minimálně 6% průměrné mzdy, aby se zdroj příjmů z doplňkového penzijního spoření ve stáří dal považovat za významný. [20]

Jak již bylo zmíněno výše, o majetek účastníků se starají doplňkové penzijní společnosti, na které dohlíží Česká národní banka. Pokud chce akciová společnost zahájit své podnikání, jehož předmětem bude správa majetku účastníků v doplňkovém penzijním spoření, musí požádat o povolení ČNB. ČNB udělí povolení po splnění všech podmínek dle §29 - §38 zákona 427/2011 Sb. Vlastní počáteční kapitál penzijní společnosti musí dosáhnout minimálně 50 000 000 Kč. Dále ČNB schvaluje vedoucí osobu v čele penzijní společnosti, zvyšování, nabývání, pozbývání kvalifikované účasti, ovládnutí penzijní společnosti, jmenuje a odvolává likvidátora, uděluje povolení k činnosti zprostředkovatele, rozhoduje o udělení akreditace, rozhoduje o povolení vytvoření fondu a provádí další činnosti spojené s dohledem nad penzijní společností.

Pod správou penzijních společností vznikají účastnické fondy, které se liší různou investiční strategií. Ze zákona³ je každá penzijní společnost působící na českém trhu doplňkového penzijního spoření povinna zřídit konzervativní fond. Konzervativní fond se řídí speciálními pravidly pro skladbu majetku. Zřízení dalších fondů je na uvážení penzijní společnosti, ovšem konečné povolení ke zřízení dalšího fondu uděluje ČNB. Ačkoliv účastnické fondy přišly o garanci nezáporného zhodnocení, v povinně zřízeném konzervativní fondu se investuje z 70% do bezpečných terminovaných vkladů, dluhopisů a cenných papírů, jejichž emitentem je stát v Evropské unii, člen OECD⁴, nebo například Evropská centrální banka. [30] Zbývající část tedy 30% majetku v konzervativním fondu může penzijní společnost investovat do dluhopisů firem, ovšem s vysokým ratingovým hodnocením, nebo jiných nástrojů peněžního trhu, popřípadě cenných papírů podílových fondů. Majetková skladba ostatních účastnických fondů nemá tak přísná pravidla jako konzervativní fond, ostatní účastnické fondy mohou nabývat do svého majetku například investiční cenné papíry nebo finanční deriváty.

V lednu 2014 působily na trhu doplňkového penzijního spoření spravující účastnické fondy tyto společnosti:

- Allianz penzijní společnost, a.s.,
- AXA penzijní společnost a.s.,
- Conseq penzijní společnost, a.s.,

---

³ Zákon č. 427/2011 Sb. o doplňkovém penzijním spoření

⁴ Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

- Česká spořitelna – penzijní společnost, a.s.,
- ČSOB Penzijní společnost, a.s., člen skupiny ČSOB,
- ING Penzijní společnost, a.s.,
- KB Penzijní společnost, a.s.,
- Penzijní společnost České pojišťovny, a.s.
- Raiffeisen penzijní společnost, a.s.

Aby se zamezilo ztrátě prostředků účastníka v účastnických fondech chvíli před odchodem do důchodu, je penzijní společnost povinna jeho prostředky nejpozději 5 let před důchodovým věkem přesunout do konzervativního fondu. Takové pravidlo platí i v případě, kdy účastník pobírá starobní nebo invalidní penzi na určenou dobu. Po dobu výplaty těchto dávek jsou prostředky účastníka stále součástí účastnického fondu a může dojít k jejich znehodnocení. Pokud účastník nesouhlasí s převodem jeho prostředků do konzervativního fondu, může podat písemnou žádost a penzijní společnost mu musí vyhovět.

Nárok účastníka z doplňkového penzijního spoření v účastnických fondech:

- starobní penze na určenou dobu,
Pro získání této penze musí účastník spořit nejméně 5 let a dosáhnout věku o 5 let nižšího než je věk odchodu do důchodu. V tomto případě je účastníkovi umožněn výběr naspořených prostředků dříve, než dosáhne důchodového věku, jedná se o tzv. předdůchod. Předdůchod je možnost, jak získat peněžní prostředky v případě, že chvíli před odchodem účastníkovi nestačí dosavadní příjem nebo ztratí práci. V předdůchodovém věku má účastník většinou omezené možnosti na trhu práce. Jedna z výhod předdůchodu spočívá v tom, že doba pobírání je dobou vyloučenou⁵. [21] Účastník má nárok na předdůchod v případě, že jednotlivé anuity dosáhnou alespoň 30% průměrné mzdy a tyto anuity musí v neklesající výši pobírat minimálně do dosažení důchodového věku sníženého o 3 roky.
- invalidní penze na určenou dobu,
Pokud chce účastník pobírat invalidní důchod na určenou dobu, musí spořit minimálně 3 roky a v době žádosti musí pobírat dávky invalidního důchodu III. stupně z důchodového pojištění.
- jednorázové vyrovnání,
Pro nárok na jednorázové vyrovnání musí účastník dosáhnout věku pro nárok na důchod z důchodového pojištění a splnit opět minimální dobu spoření 5 let. Jednorázové vyrovnání může účastník kombinovat spolu s vyplácením starobní nebo invalidní penze na určenou dobu nebo úhradou jednorázového pojistného pro doživotní penzi nebo úhradou jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu. Pokud účastník zemře v době, ve které mu je přiznán nárok na

---

⁵ Doba, která se účastníkovi započítává do let placení sociálního pojištění a stát za něj platí zdravotní pojištění. [22]

jednorázové vyrovnání, stane se vyrovnání předmětem dědictví, pokud neuvedl určenou osobu⁶.

- odbytné,
Pokud se penzijní společnost dohodne s účastníkem na zrušení doplňkového penzijního spoření a doba trvání spoření dosáhla alespoň 24 měsíců, náleží účastníkovi právo na odbytné. V případě úmrtí účastníka, kterému nevznikl nárok na jinou dávku, stává se odbytné předmětem dědictví, pokud neuvedl určenou osobu. Odbytné se účastníkovi vyplatí i v případě, že se ruší účastnický fond. Každé osobě, která má právo na odbytné, se vyplatí hodnota majetku účastníka bez státního příspěvku.
- úhrada jednorázového pojistného pro doživotní penzi,
Stejně jako u starobní penze na určenou dobu musí účastník spořit minimálně po dobu 5 let a nárok má už 5 let před důchodovým věkem. Rozdíl spočívá v tom, že účastník uzavře pojistnou smlouvu s vybranou pojišťovnou a majetek se převede z penzijní společnosti k pojišťovně, která zajišťuje výplatu dávek účastníkovi.
- úhrada jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu.
Pro tuto dávku platí stejná pravidla jako pro úhradu jednorázového pojistného pro doživotní penzi. [7]

Paralelně k účastnickým fondům doplňkového penzijního spoření existují transformované fondy (bývalé penzijní připojištění). Protože došlo k oddělení majetku penzijní společnosti a majetku účastníků, musely bývalé penzijní fondy, které se rozhodly pro transformaci, získat povolení ČNB k činnosti penzijní společnosti. [7] V lednu 2014 působily na trhu doplňkového penzijního spoření spravující transformované fondy tyto společnosti:

- Allianz penzijní společnost, a.s.,
- AXA penzijní společnost a.s.,
- Conseq důchodová penzijní společnost, a.s.,
- Česká spořitelna – penzijní společnost, a.s.,
- ČSOB Penzijní společnost, a.s., člen skupiny ČSOB,
- ING Penzijní společnost, a.s.,
- KB Penzijní společnost, a.s.,
- Penzijní společnost České pojišťovny, a.s.

Účastníci bývalého penzijního připojištění, které zaniklo 31. 12. 2012, se museli rozhodnout, zda budou pokračovat ve spoření v transformovaných fondech nebo se stanou účastníky nového doplňkového penzijního spoření. Účastníci transformovaného fondu se mohou kdykoliv rozhodnout přestoupit do účastnických fondů, zpět však přestoupit nelze. Kdokoliv by nyní chtěl vstoupit do III. pilíře, bude automaticky spořit v účastnických fondech. Podobně jako v účastnických fondech musí i účastník transformovaného fondu spořit minimálně

---

⁶ Určenou osobu může uvést účastník ve smlouvě o doplňkovém penzijním spoření a prostředky z jednorázového vyrovnání nebudou součástí dědictví, náleží určené osobě.

100 Kč měsíčně, může mu přispívat zaměstnavatel a daňová zvýhodnění fungují stejně. I přesto, že se transformované fondy řídí starým zákonem o penzijním připojištění, výpočet státního příspěvku se řídí novými pravidly, viz tabulka 2. Jedním z nejdůležitějších motivů, proč lidé spoří v transformovaných fondech, je zachování garance nezáporného zhodnocení. Češi jsou považováni za velice konzervativní národ, a proto jsou ochotni vyměnit vyšší výnosy ze svých úspor za jistotu, že o ně nemohou přijít. [32] Pokud účastníkovi transformovaného fondu vznikne nárok na dávku, řídí se výplata dávky zákonem o penzijním připojištění.

Nárok na dávku z transformovaného fondu:

- starobní penze
Podmínkou pro doživotní penzi je doba spoření minimálně 5 let a dosažení věku stanoveného v penzijním plánu, který nesmí být nižší než 60 let.
- invalidní penze
Podmínkou pro doživotní invalidní penzi je doba spoření minimálně 5 let a přiznání invalidního důchodu III. stupně z důchodového pojištění.
- pozůstalostní penze
Tato penze náleží určené osobě v případě úmrtí účastníka, který musel splnit minimální dobu spoření 3-5 let, dobu výplaty stanoví penzijní společnost v penzijním plánu.
- výsluhová penze
Jednou z výhod transformovaného fondu je nárok na výsluhovou penzi, která umožňuje účastníkovi po 15 letech vybrat až 50% jeho úspor stanovené penzijní společností v penzijním plánu.
- jednorázové vyrovnání
- odbytné
Na odbytné má účastník nárok už po 1 roce spoření a v případě smrti účastníka náleží určené osobě nebo se stává předmětem dědictví. Suma odbytného je vyplácena bez státních příspěvků.

Výše jsem několikrát zmínila penzijní plán, v účastnických fondech nic takového nenajdeme, protože nároky na dávky jsou přesně stanovené zákonem. Všechny bývalé penzijní fondy byly povinny stanovit svůj penzijní plán, který obsahoval druhy dávek, parametry dávek, věk pro nárok na dávku a další povinná specifika. Z toho důvodu jsem uvedla jen ta specifika dávek, která jsou stanovena zákonem o penzijním připojištění, zbylá jsou dána jednotlivými penzijními plány. [33]

3.2 Důchodový systém Slovenské republiky

Na Slovensku se důchodový systém potýká s podobnými problémy jako v České republice. Slovenská republika se však dlouhou dobu musela vypořádat s vysokou nezaměstnaností, která se vyšplhala až na 19% v roce 2001, na rozdíl od České republiky, kdy ve stejném roce dosahovala nezaměstnanost jen 8,1%. [29] Protože dominantní postavení měl průběžný pilíř důchodového systému, vysoká nezaměstnanost se výrazně podepsala na stabilitě tohoto pilíře. Téměř 20% ekonomicky aktivních obyvatel nemělo práci a neodvádělo potřebné finance do

průběžného pilíře. Zatímco příjmová strana průběžného pilíře klesala, výdaje zůstávaly zachovány. Mohlo by se zdát, že jedním z řešení deficitu by mohlo být snížení poměru důchodů ke mzdě, ovšem takové opatření nelze provádět donekonečna. Evropským problémem se stal demografický vývoj, což se nevyhnulo ani Slovenské republice. Pokles porodnosti, prodlužování délky života, to vše s sebou nese snížení počtu aktivního obyvatelstva a nárůst počtu obyvatel v důchodovém věku. Na tyto signály reagovala vláda pod vedením premiéra Mikuláše Dzurindy a vytvořila návrh důchodové reformy, která vešla v platnost v roce 2005. [6], [36] Tato důchodová reforma zavedla tří pilířový důchodový systém. Novinkou se stal fondový II. pilíř, ve kterém se vytvářejí soukromé účty, akumulované prostředky na těchto účtech pak důchodové společnosti investují na kapitálových trzích. Další změny proběhly v rámci I. i III. pilíře. Vláda si dávala za cíl rozšíření povědomí a zájmu občanů o své finanční zabezpečení. Díky dobře provedené vládní propagaci a kampani důchodových správcovských společností se zapojilo 60% ekonomicky aktivního obyvatelstva, což bylo více, než vláda předpokládala. Naproti tomu v České republice dopadla situace s opačným výsledkem.

Důchodový systém se dále v čase vyvíjel, v roce 2006 byly například zavedeny tzv. vánoční příspěvky. Tyto příspěvky měly sloužit jako podpora lidem v důchodovém věku a vyplácely se v prosinci. Nárok a výše příspěvku se stanovoval podle velikosti důchodu, pro příklad v roce 2010 se příspěvek pohyboval v rozmezí 40,34 – 66,39 EUR (v přepočtu v roce 2010 asi 1015 – 1670 Kč). [37] Od roku 2011 nesmí pobíratelé předčasného důchodu nesmí vykonávat pracovní činnost, musí se tak rozhodnout, zda chtějí pracovat nebo pobírat předčasný důchod. II. pilíř se také upravoval, od roku 2007 nesmí důchodové správcovské společnosti získávat klienty skrze zprostředkovatele a upravila se výše poplatků za správu důchodových fondů. Vlivem hypoteční krize, která podrobila důchodový systém velké zkoušce, se vláda rozhodla v období od 15. 11. 2008 do 30. 6. 2009 umožnit lidem vystoupení z II. pilíře. Tímto krokem vláda reagovala na propad hodnoty majetku především v růstových důchodových fondech, ve kterých spořily dvě třetiny osob z II. pilíře. Ze změn ve III. pilíři považuji za nejdůležitější zrušení daňového zvýhodnění příspěvků účastníka, zrušení trvalo do 31. 12. 2013. [38] Nyní se tedy slovenský důchodový systém skládá ze tří pilířů.

I. průběžný pilíř nazývaný sociální pojištění tvoří dva samostatné podsystemy, starobní pojištění a invalidní pojištění. Do I. pilíře povinně odvádějí pojištění zaměstnanci a osoby samostatně výdělečně činné a stát. Ekonomicky aktivní obyvatelé musí odvádět 18% vyměřovacího základu pro výpočet pojistného na důchodové pojištění a 6% na invalidní pojištění. Zde bych chtěla upozornit, že na Slovensku neplatí sociální pojištění i zaměstnavatel za zaměstnance, jako je tomu v České republice. [40] Přerozdělování takto získaných financí zajišťuje Sociální pojišťovna. Nárok z důchodového pojištění závisí na legislativně stanoveném důchodovém věku, pro muže je důchodový věk 62 let a nebude se navyšovat až do

roku 2017. Ženám se zrychleně navyšuje věk odchodu do důchodu, aby došlo ke sjednocení důchodového věku. V roce 2017 by tak měl sjednocený důchodový věk pro muže i ženy být 62,14 let, poté se bude zvyšovat o 50 dní za rok. [39] Z podsystemu starobního pojištění se vyplácí starobní důchod, předčasný starobní důchod, vdovský a vdovecký důchody, sirotčí důchod. Z podsystemu invalidního pojištění se vyplácí invalidní důchod, vdovský a vdovecký důchod, sirotčí důchod. [4]

II. pilíř důchodového systému se nazývá starobní důchodové spoření a je kapitalizační a příspěvkově definovaný. Vstoupit do toho pilíře může osoba, které alespoň jednou vznikla účast na důchodovém pojištění, věková hranice pro vstup je třicet pět let, stejně jako v České republice z něj nelze vystoupit. [6] Pokud se spořitel rozhodne vstoupit do II. pilíře, 4 procentní body z odvedeného pojistného v I. pilíři se přesunou na jeho důchodový účet v II. pilíři. Navíc má spořitel možnost přispívat na svůj důchodový účet neomezenou částkou, tyto dobrovolné příspěvky jsou pro spořitele daňově zvýhodněné do 2% ze základu daně. Finance na osobních důchodových účtech spravují důchodové správcovské společnosti, které jsou povinny ze zákona vytvořit alespoň jeden dluhopisový garantovaný důchodový fond a jeden akciový negarantovaný důchodový fond. Účastník si může vybrat fond dle vlastního uvážení. Od 1. 1. 2015 se začnou z tohoto pilíře vyplácet první důchody, z toho důvodu vznikla tzv. anuitní novela, která upravuje několik oblastí zákona o starobním důchodovém spoření. V rámci anuitní novely se upravily důchodové dávky a vznikne nový Centrální informačný ponukový systém (dále jen CIPS) spravovaný Sociální pojišťovnou. CIPS bude sloužit ke zprostředkování nabídek důchodů všech důchodových správcovských společností. Spořitel tak bude mít možnost na jednom místě porovnat všechny nabídky a vyloučí se tak nutnost zprostředkovatelské činnosti, která navyšovala ceny důchodů. Protože účastí na důchodovém spoření se zároveň krátí důchod z I. pilíře, slouží důchod z II. pilíře jako náhrada za krácenou část důchodu z I. pilíře. Aby tento princip fungoval, musí mít spořitel možnost pobírat důchod z I. a II. pilíře současně. Anuitní novela proto zrušila minimální dobu spoření 10 let pro nárok na důchod z II. pilíře. Pokud by k takové změně nedošlo, docházelo by k případům, kdy spořitelé začnou pobírat krácený důchod z I. pilíře, ale neměli by nárok na důchod z II. pilíře kvůli nesplnění podmínky minimální doby spoření 10 let. [41] Z tohoto pilíře vzniká nárok na starobní důchod, předčasný starobní důchod, vdovský a vdovecký důchod, sirotčí důchod. [4]

Doplňkové důchodové spoření je III. pilířem důchodového systému na Slovensku. Účastníkem spoření se může stát jakákoli osoba, která dovršila nejméně osmnácti let. Ačkoliv doplňkové důchodové spoření funguje na principu dobrovolnosti, pokud si uzavře smlouvu zaměstnanec vykonávající rizikové práce nebo povolání hráče na dechové nástroje nebo tanečníka, je jeho zaměstnavatel povinen přispívat mu minimálně 2% z vyměřovacího základu pro výpočet pojistného nebo jiného příjmu, pokud není zaměstnanec důchodově pojištěný. Na druhé straně účastník nemá povinnost minimálního měsíčního příspěvku. Pro

podporu spoření ve III. pilíři funguje daňové zvýhodnění pro zaměstnavatele, který přispívá svému zaměstnanci. Zaměstnavatel si může uplatnit příspěvky jako daňově uznatelné náklady do výše 6% hrubé mzdy zaměstnance. Od 1. 1. 2014 si může i účastník odečíst od základu daně zaplacené příspěvky do výše 180 EUR ročně (v přepočtu asi 5 000 Kč). Tato daňová úleva ovšem platí pro účastníky, kteří si založili smlouvu o doplňkovém důchodovém spoření až po 1. 1. 2014, účastníci se staršími smlouvami získají nárok na daňovou úlevu, pokud podepíší dodatek s novými podmínkami. Mezi nové podmínky od 1. 1. 2014 patří výše zmíněná daňová úleva, dále mohou účastníci spořit ve více fondech najednou, po 1 roce mohou bezplatně změnit doplňkovou důchodovou společnost (místo původních 3 let), nají nárok na nový předčasný výběr místo původního odbytného, dochází ke zvýšení věku pro nárok na doplňkové starobní důchody a snížení poplatků za správu doplňkových důchodových fondů. [43]

Majetek v doplňkovém důchodovém spoření obhospodařují doplňkové důchodové společnosti a stejně jako v České republice musí být majetek účastníků a doplňkové penzijní společnosti oddělen. Doplňkové důchodové společnosti ze zákona tvoří alespoň jeden příspěvkový a jeden výplatný doplňkový důchodový fond. V příspěvkovém doplňkovém důchodovém fondu se majetek účastníka spravuje ve spořicí části, v případě vyplácení dočasného doplňkového starobního nebo invalidního důchodu se majetek přesune z příspěvkového do výplatného fondu. Pod správou doplňkových důchodových společností vznikají doplňkové důchodové fondy, které se od sebe liší různou investiční strategií. Všechny doplňkové důchodové fondy se ale řídí společnými pravidly o investování majetku. Mezi taková pravidla patří omezení investování do cenných papírů jednoho emitenta, aby došlo k rozložení rizika v rámci jednoho emitenta, ale také se jedná o omezení výše investic na neregulovaném trhu nebo investic do podílových listů. Po splnění těchto pravidel si konečnou strukturu majetku v doplňkovém důchodovém fondu určuje doplňková důchodová společnost.

Na činnost doplňkových důchodových společností dohlíží Národní banka Slovenska (dále jen NBS). Pokud chce akciová společnost, jejíž předmět činnosti spočívá ve vytváření a spravování doplňkových důchodových fondů, musí splnit podmínky dle §23 zákona č. 650/2004 Z. z. k udělení povolení NBS. Mezi další činnosti NBS patří schvalování auditora, jmenuje, odvolává likvidátora a určuje jeho odměnu, uděluje povolení k vytvoření doplňkového důchodového fondu a rozhoduje o náležitostech, rozsahu a obsahu statutu doplňkového důchodového fondu. Počáteční kapitál doplňkové důchodové společnosti nesmí být nižší než 1 650 000 EUR. [42]

Na trhu doplňkového důchodového spoření působí:

- Doplňková důchodová společnost Tatrabanky, d.d.s.,a.s.,
- DDS Stabilita, d.d.s.,a.s.,
- ING Tatry-Sympatia,d.d.s.,a.s.,
- AXA, d.d.s.,a.s.

Nárok účastníka z doplňkového důchodového spoření:

- doplňkový starobní důchod

- dočasný doplňkový starobní důchod
- Tato dávka se vyplácí minimálně po dobu 5 let a v případě smrti účastníka náleží oprávněné osobě nebo se stává předmětem dědictví.
- doživotní doplňkový starobní důchod
Pokud si účastník vybere tuto dávku, všechen majetek se přesune do účastníkem vybrané pojišťovny a ta zajišťuje výplatu dávky.
Účastník má na obě dávky nárok, pokud pobírá důchod nebo předčasný důchod z důchodového pojištění nebo dosáhl 62 let. Suma doplňkového starobního důchodu závisí na hodnotě osobního účtu účastníka, a zda se rozhodl o vyplacení jednorázového vyrovnání.
- doplňkový výsluhový důchod
  - dočasný doplňkový výsluhový důchod
Tato dávka se vyplácí minimálně po dobu 5 let a v případě smrti účastníka náleží oprávněné osobě nebo se stává předmětem dědictví.
  - doživotní doplňkový výsluhový důchod
Pokud si účastník vybere tuto dávku, všechen majetek se přesune do účastníkem vybrané pojišťovny a ta zajišťuje výplatu dávky.Obě dávky jsou určeny osobám, které vykonávají rizikové práce nebo povolání hráče na dechové nástroje nebo tanečnicka minimálně po dobu 10 let a nárok na tuto dávku mají po dovršení 55 let.
- jednorázové vyrovnání
Účastník má nárok na jednorázové vyrovnání pokud:
  - pobírá invalidní důchod a snížila se mu schopnost vykonávat pracovní činnost o 70%
  - má nárok na doplňkový starobní nebo výsluhový důchod a nemá na účtu doplňkového důchodového spoření alespoň dvojnásobek průměrné měsíční mzdy na Slovensku
  - dojde ke zrušení příspěvkového doplňkového důchodového fondu
  - dojde ke zrušení doplňkové důchodové společnosti likvidacíV případě smrti účastníka náleží jednorázové vyrovnání oprávněné osobě nebo se stává předmětem dědictví.
- předčasný výběr
Na tuto dávku mají nárok účastníci, kteří si založili smlouvu o doplňkovém důchodovém spoření po 1. 1. 2014 nebo účastníci, kteří přistoupili na nové podmínky. Jednou za 10 let (nejdříve však po 10 letech) může spořitel vybrat všechny úspory kromě příspěvků zaměstnavatele. V případě předčasného výběru z doplňkového důchodového spoření, musí účastník vrátit uplatněné daňové zvýhodnění. [42]
- odbytné
Na tuto dávku mají nárok účastníci, kteří uzavřeli smlouvu o doplňkovém důchodovém spoření do 31. 12. 2013 a nepřistoupili na nové podmínky od 1. 1. 2014. Pokud chce účastník zrušit smlouvu o doplňkovém důchodovém spoření, bude mu vyplacena částka odstupného ve výši 80% z majetku na jeho osobním

---

úctu. Zbýlých 15% zůstane v doplňkovém důchodovém fondu a rozdělí se mezi účastníky a 5% představuje poplatek za odstupné. [44], [42]

4 Demografie

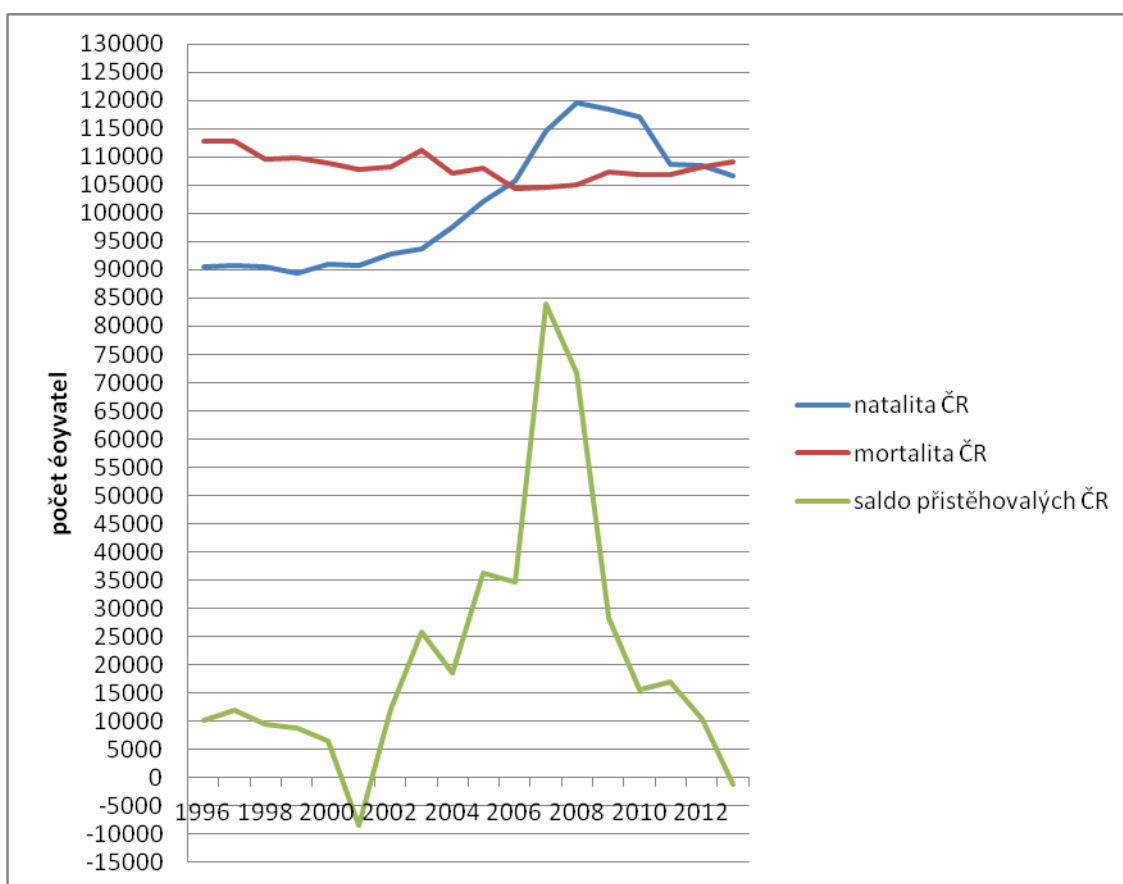
Demografie je vědní obor, který z různých úhlů zkoumá lidskou populaci. Předmětem zájmu demografie je obnova lidské populace. Ke změnám počtu obyvatel dochází rozením, vymíráním, ale také migrací. Demografický vývoj je tak ovlivňován nejen přirozeným přírůstkem populace rozením a vymíráním, ale také prostorovou mobilitou obyvatel.

V lidském životě se odehrávají důležité události, z nichž nejvýznamnější je pro demografii narození a smrt. Lidský život je spojen s dalšími událostmi, které ovlivňují demografický vývoj nepřímo. Uzavírání manželství a jejich zrušení má vliv na počet narozených dětí a naopak nemoci mají vliv na počty a věk zemřelých. Proto se demografie zabývá nejen rozením a umíráním, ale sleduje například sňatky, rozvody, nemoci, ovdovění. Tyto jevy se nazývají demografické události. Demografické události se zaznamenávají a studují jako hromadné jevy, proto se demografické události seskupují do demografických procesů. Při výzkumu demografie tak nejsou důležité demografické události jednoho konkrétního jedince, ale počty uskutečnění demografické události v rámci populace. Mezi hlavní demografické procesy patří porodnost (natalita), potratovost, úmrtnost (mortalita), sňatečnost, rozvodovost a nemocnost. [45]

5 Demografický vývoj v České republice a na Slovensku

V teoretické části práce jsem uvedla vývoj demografie jako důležitý prvek při sestavování důchodových systémů, výše jsem zmínila, jakými událostmi se demografie zabývá, a uvedla jsem pojmy, se kterými budu dále pracovat.

5.1 Přírůstek obyvatelstva ČR v letech 1996-2013

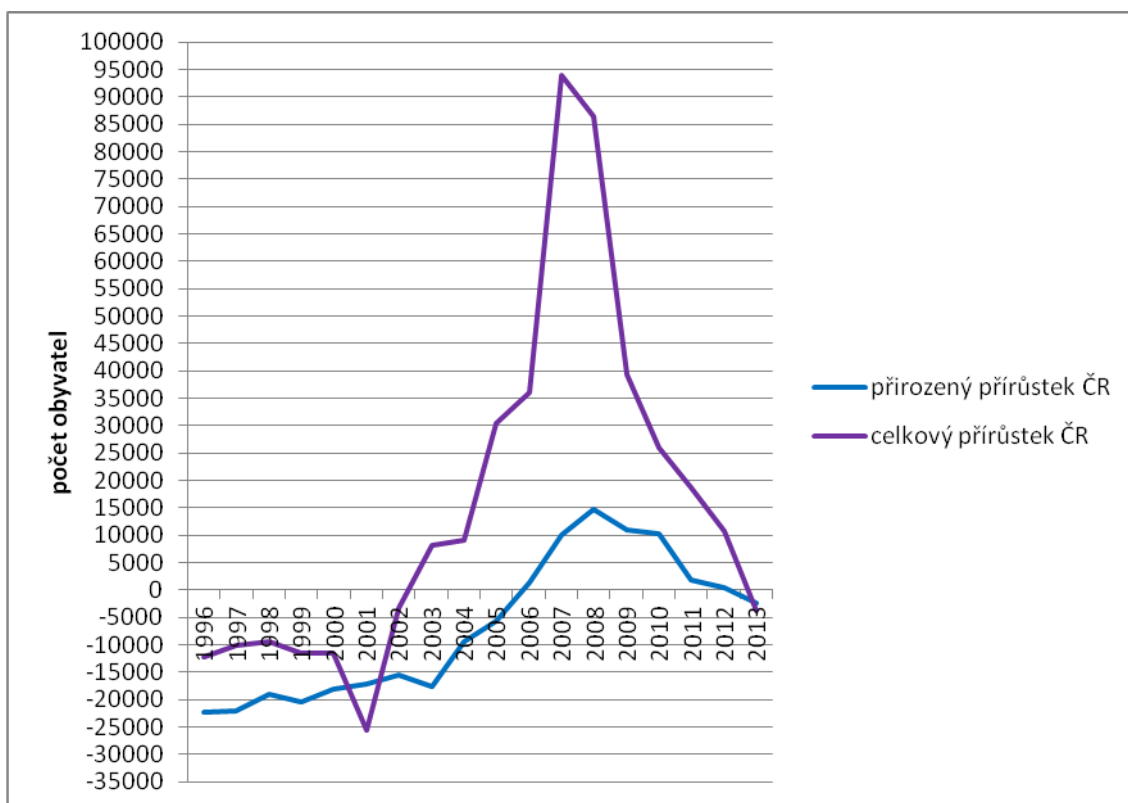

Obr. 1 Natalita, mortalita a saldo přistěhovalých ČR v letech 1996-2013

Zdroj: ČSÚ, Vybrané demografické údaje v České republice, [51]

Jak je patrné z grafu, v uvedených letech docházelo v demografickém vývoji k relativně velkým výkyvům. Vysvětlení těchto abnormalit musíme hledat v historii. Vývoj porodnosti neboli natality se od začátku 70. let 20. století vyznačoval rostoucím trendem. Tento jev byl způsoben silnou poválečnou generací a populační politikou Komunistické strany Československa pod vedením generálního tajemníka Gustava Husáka. Z tohoto důvodu se dnes děti narozené

v 70. letech 20. století označují pojmem „Husákovy děti“. Populační politika zahrnovala novomanželské půjčky, nové bydlení v panelových domech nebo zvýšení přídavek na děti. V roce 1974 došlo k populačnímu vrcholu a narodilo se 194 215 živých dětí. To vše vede k vysvětlení, proč se v roce 2002 změnil převážně klesající trend porodnosti. Generace 70. let způsobila sekundární populační vlnu, která dosáhla vrcholu v roce 2008, kdy se narodilo 114 632 dětí. V letech 2006-2012 jsme tak dosáhli kladného přirozeného přírůstku. Po roce 2008 se opět začala porodnost pozvolna snižovat. Vliv generace 70. let tak postupně vyprchal a v roce 2013 se přirozený přírůstek vrátil do záporných čísel. Úmrtnost neboli mortalita se v průběhu let vyznačuje konstantním průběhem. [52]

Obr. 2 Přírůstek obyvatelstva ČR v letech 1996-2013

Zdroj: ČSÚ, Vybrané demografické údaje v České republice, [51]

Celkový přírůstek zahrnuje přirozený přírůstek a saldo migrace. Z předchozího grafu si můžeme všimnout, že saldo migrace se vyznačovalo klesajícím trendem až do roku 2001, kdy převažoval počet emigrantů nad imigranty. Od tohoto roku začal počet imigrantů rychlým tempem stoupat. Ekonomika České republiky rostla a začala být atraktivním místem pro občany jiných států, kteří hledali nejen lepší životní a pracovní podmínky.

Problematika českého pracovního trhu spočívá v tom, že čeští občané jsou raději dobrovolně nezaměstnaní, než aby vykonávali práci, za kterou je mzda

téměř srovnatelná se sociálními dávkami. Dalším nedostatkem je český vzdělávací systém, který neodpovídá potřebám trhu. Nedostatek učňovských oborů, výučních vzdělávacích programů nebo také vysokoškoláků se strojírenským a elektrotechnickým zaměřením měl za následek neuspokojenou poptávku firem působících v České republice v posledních letech. Tyto faktory otevřely nové pracovní příležitosti pro občany jiných států. Migraci také ovlivnil vstup České republiky do Evropské Unie v roce 2004, což zjednodušilo nejen cestování mezi zeměmi EU, ale také mají občané členských států stejný přístup na trh práce v celé EU.

V České republice můžeme identifikovat 5 hlavních skupin imigrantů, kterými jsou Ukrajina, Slovensko, Vietnam, Rusko a Polsko.

Tab. 3 Počty cizinců žijících v České republice 5 hlavních národností k 31. 12. 2012

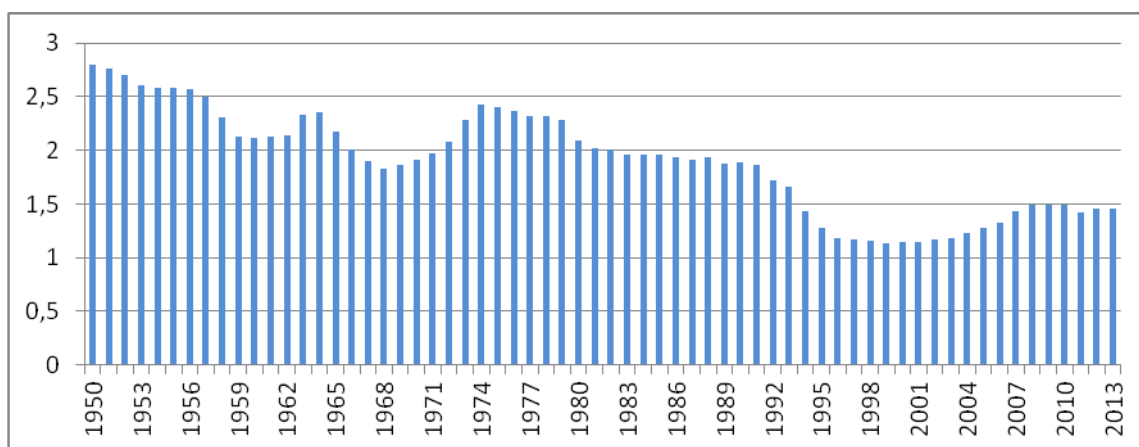
země	Ukrajina	Slovensko	Vietnam	Rusko	Polsko
počet cizinců v ČR	112 5449	85 807	57 300	32 961	19 235

Zdroj: ČSÚ, Nejčastější státní občanství (TOP 5), 2013 [46]

Jakmile osoba emigruje, pro příbuzné nebo přátele dané osoby se tak snižuje cena a riziko mezinárodní migrace. Tento fakt může vést k rozhodnutí dalších osob emigrovat, čímž se také vysvětluje stoupající trend počtu imigrantů od roku 2001.

Po dopadu hypoteční krize vzrostla v roce 2009 nezaměstnanost a český pracovní trh přestal cizince lákat, což způsobilo výrazný pokles imigrace. Klesající trend salda migrace od roku 2007 ovlivnil celkový přírůstek, který opět dosahuje záporných hodnot.

5.1.1 Úhrnná plodnost

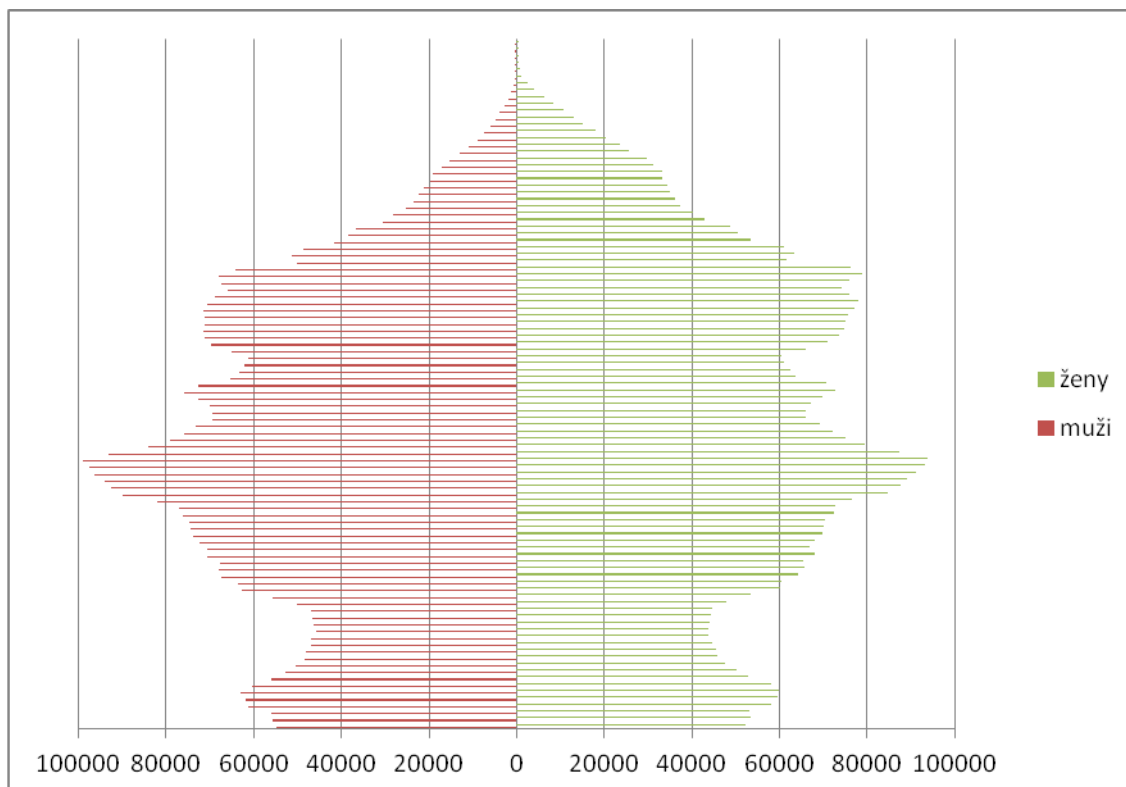
Obr. 3 Úhrnná plodnost ČR v letech 1950-2013

Zdroj: ČSÚ, Míry plodnosti žen podle věku v letech 1950–2013 [51]

Úhrnná plodnost vyjadřuje intenzitu plodnosti generace v určitém období. Jelikož úhrnná plodnost úzce souvisí s porodností, jsou na tomto grafu vidět silné populační ročníky. Vysoká úhrnná plodnost v padesátých letech 20. století způsobila růst úhrnné plodnosti v 70. letech a ta způsobila růst od roku 2004. Kvůli stoupajícímu věku prvorodiček se vliv generace 70. let projevil po mnohem delší době. Z grafu je také patrné, že vliv silných ročníků postupně v čase slábne. Vliv generace narozené od roku 2004 tak v budoucnu může být čím dál méně významný.

V roce 1996 porodila žena své první dítě v průměrných 23,68 letech, zatímco v roce 2013 až v 28,08 letech. Slabý populační ročník 1994-2004 s historicky nejnižší úhrnnou plodností spolu se zvyšováním věku prvorodiček pravděpodobně v budoucnu způsobí snižování úhrnné plodnosti a porodnosti. [51]

5.1.2 Věková struktura

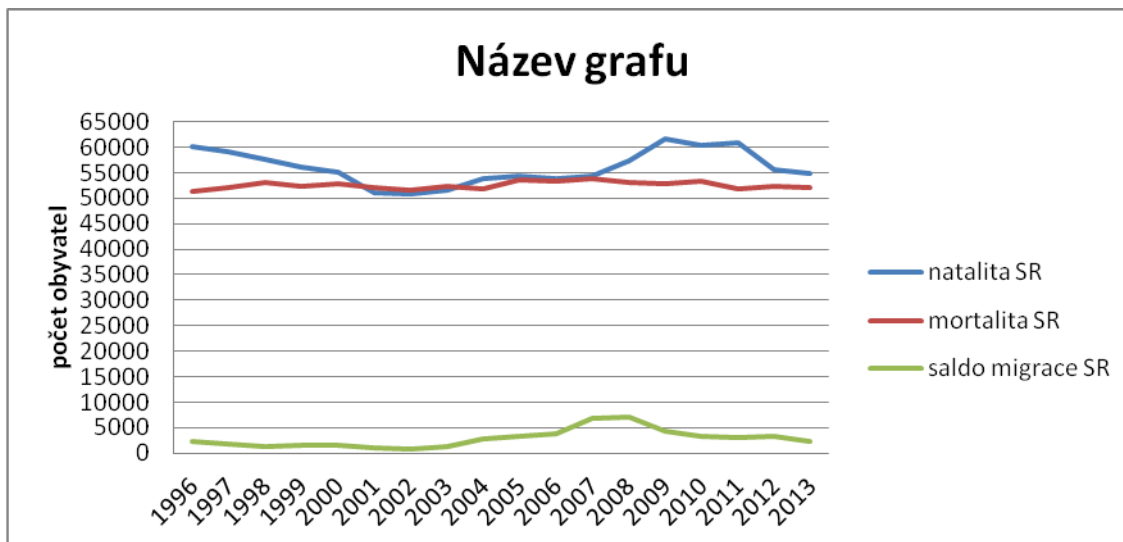
Obr. 4 Věková struktura obyvatelstva ČR 2013

Zdroj: ČSÚ, Animované stromy života [22]

Z grafu věkové struktury v roce 2013 je vidět, že dětská složka obyvatelstva zaostává za tou poproduktivní. Mezi nejpočetnější složky se řadí občané ČR ve věku 36-40 let, což jsou občané narození v letech 1973-1977, kteří se řadí mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo. I zde je patrný vliv silného populačního ročníku 70. let.

5.2 Přírůstek obyvatelstva SR v letech 1996-2013

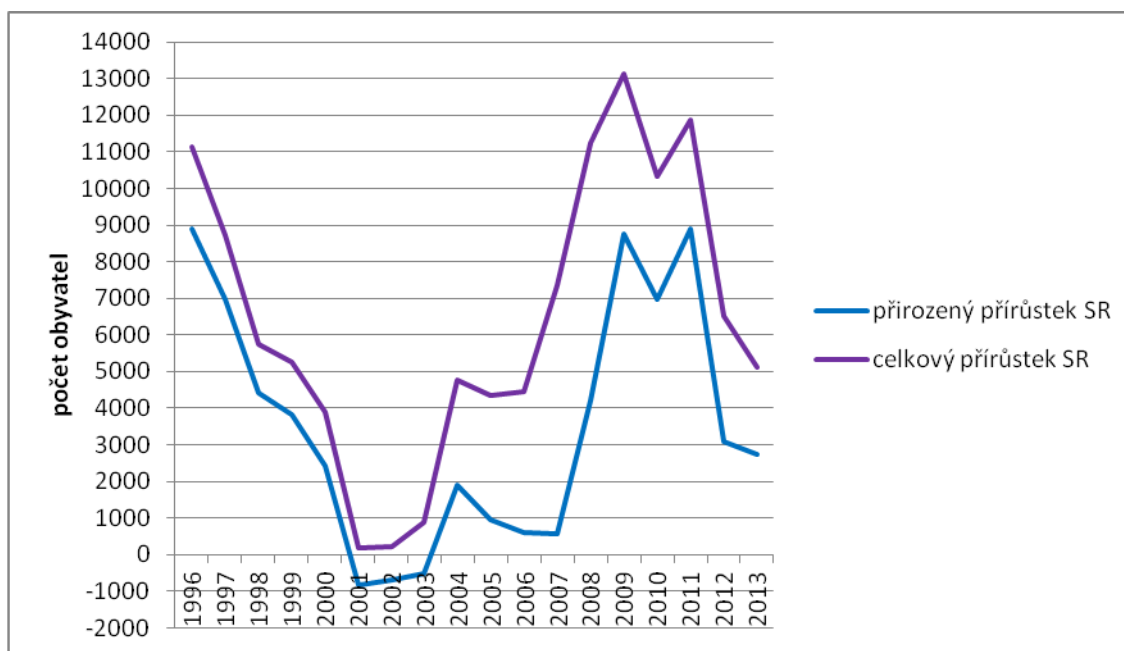

Obr. 5 Natalita, mortalita a saldo přistěhovalých SR v letech 1996-2013

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Základné ukazovatele za SR od roku 1996 [48]

Slovenská republika se potýká s velmi nízkou plodností, do roku 2002 pozvolna klesal počet narozených dětí. V tom samém roce se narodilo historicky nejméně dětí a také úhrnná plodnost dosáhla historického minima. Od roku 2002 se začala porodnost velmi pomalu zvyšovat. K oživení došlo v roce 2008 vlivem silného populačního ročníku 70. let 20. století „Husákových dětí“, které jsem vysvětlovala výše. Tento vliv stejně jako v České republice ustupuje, což znamená klesání porodnosti. S poklesem porodnosti souvisí také zvyšování věku prvorodiček. Od roku 2003 se zvýšil věk prvorodiček o 2,5 roku, v roce 2013 porodila žena své první dítě v průměrných 26,9 letech. Současným trendem je pokles počtu narozených dětí ženám od 20-24 let a zároveň roste počet narozených dětí u žen ve věku 30-39 let.

Na křivce úmrtnosti nejsou patrné žádné významné výkyvy. Z dlouhodobého hlediska vlivem prodlužování věku dožití může křivka úmrtnosti nabýt klesající charakter. [50]

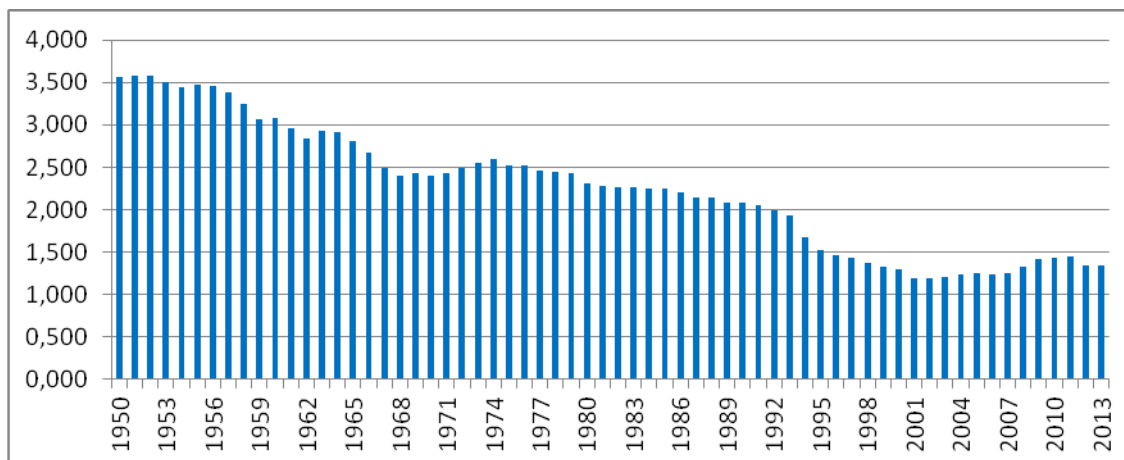
Obr. 6 Přírůstek obyvatelstva SR v letech 1996-2013

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Základné ukazovatele za SR od roku 1996 [48]

Před vstupem Slovenské republiky do EU tvořili převážnou většinu imigrantů občané Slovenské národnosti, kteří se vraceli do rodné krajiny. Od roku 2004 převažuje trend ve snižování podílu slovenské národnosti na celkovém počtu imigrantů. Novou dynamicky se rozvíjející skupinou imigrantů se stali občané Vietnamu, Číny a Jižní Korey. V průběhu let 2004-2008 se jejich počet zčtyřnásobil. V roce 2004, kdy vstoupila Slovenská republika do EU, počet imigrantů ze státu EU dosáhl nadpoloviční většiny celkového počtu imigrantů, v roce 2008 se poměr zvedl na 86,6%. Podle těchto údajů není pochyb o pozitivním vlivu členství EU na imigraci do SR. Nárůst imigrantů je patrný také z grafu Vybrané demografické ukazatele SR v letech 1996-2013, kde v roce 2004 začalo stoupat saldo migrace. V roce 2004 se kladný přírůstek způsobený migrací zdvojnásobil.

Jedním z důležitých motivů migrace jsou stejně jako v České republice pracovní příležitosti. Počet pracujících cizinců na území Slovenské republiky se v roce 2004-2008 více jak zčtyřnásobil. Přispěl tomu vstup Slovenské republiky do EU, čímž se zjednodušil přístup občanů ostatních členů EU na slovenský pracovní trh. S rozvojem slovenské ekonomiky vzrostla i poptávka po další pracovní síle, kterou nebyla schopna uspokojit domácí nabídka práce. Útlum přílivu imigrantů nastal až na konci roku 2008 vlivem finanční krize, poté začal převládat klesající trend salda migrace.

5.2.1 Úhrnná plodnost

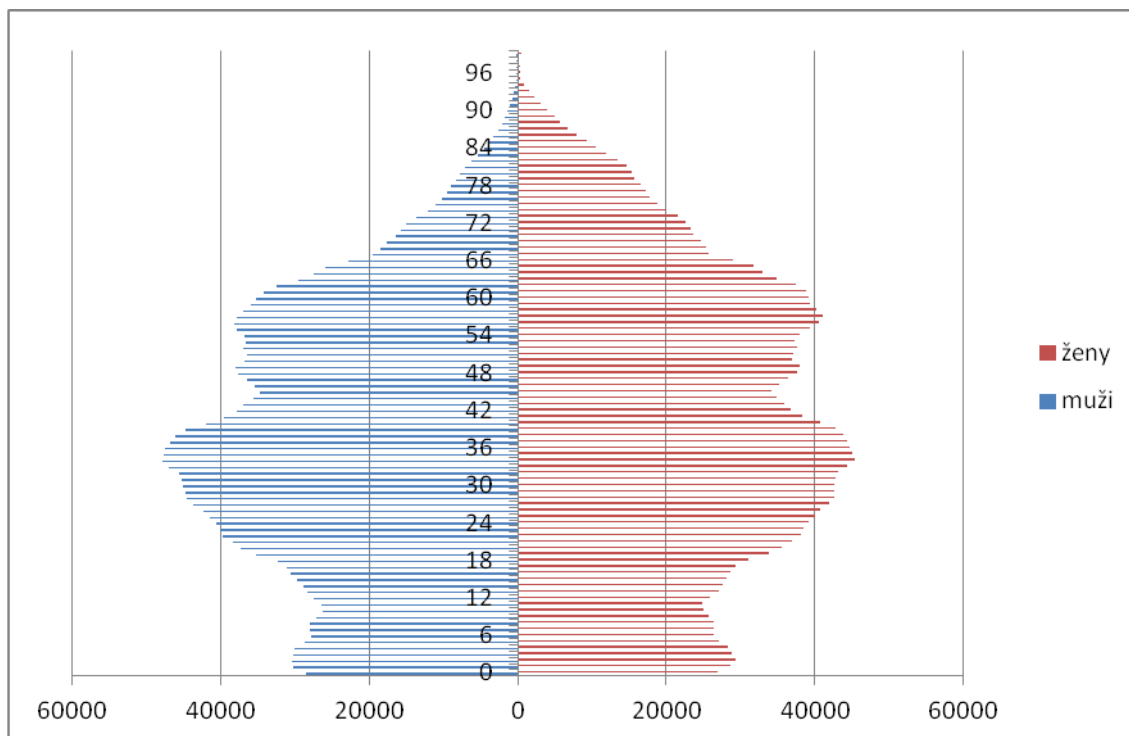
Obr. 7 Úhrnná plodnost SR v letech 1950-2013

Zdroj: Slovak POPIN, Main demographic indicators [49]

Na první pohled je zřejmé, že vývoj úhrnné plodnosti na Slovensku v letech 1950-2013 je velice podobný vývoji úhrnné plodnosti v České republice. Z grafu slovenské úhrnné plodnosti jsou viditelné silné populační ročníky. Populačně silná poválečná generace způsobila zvýšení úhrnné plodnosti v 70. letech 20. století a ta způsobila zvýšení úhrnné plodnosti v letech 2008-2011.

V roce 1950 dosáhla úhrnná plodnost na Slovensku 3,56, přičemž v České republice dosáhla jen hodnoty 2,8. Přestože na Slovensku dosahovala úhrnná plodnost daleko větších hodnot, v roce 2013 dosáhla jen hodnoty 1,34, v České republice dosáhla ve stejném roce hodnoty 1,46. Ve stejném časovém úseku tak došlo na Slovensku k daleko většímu snížení úhrnné plodnosti než v České republice.

5.2.2 Věková struktura

Obr. 8 Věková struktura obyvatel SR v roce 2013

Zdroj: Slovak POPIN, Age structure [49]

Vývoj věkové struktury obyvatelstva se vyznačuje snižováním dětské složky a přibýváním poproduktivní složky obyvatelstva. Také je viditelný proces, kdy s přibývajícím věkem ubývá počet mužské složky a naopak přibývá ženské složky obyvatelstva, nejvýrazněji se to projevuje v poproduktivním věku.

5.3 Rysy demografického stárnutí v letech 1996-2012

Tab. 4 Rysy demografického stárnutí

	Česká republika	Slovenská republika
snižování úhrnné plodnosti	✓	✓
snižování porodnosti (ubývání dětské složky o.)	✓	✓
zvyšování poproduktivní složky obyvatelstva	✓	✓
přirozený úbytek obyvatelstva	✓	✓
celkový úbytek obyvatelstva	✓	✗
prodlužování věku dožití	✓	✓
zvyšování věku prvorodiček	✓	✓

Obě republiky naplňují rysy demografického stárnutí. V současné době silná populační generace 70. let patří mezi ekonomicky aktivní složku obyvatelstva. Až tato generace dosáhne důchodového věku, zvýší se poproduktivní složka obyvatelstva na úkor dětské a ekonomicky aktivní složky. Velmi nízká porodnost trápí oba státy od 90. let. Při nezměněném třípilířovém důchodovém systému bude I. pilíř stále ještě oslaben transakčními náklady, které vznikly odvedením financí do II. pilíře. Na důchodový systém zcela jistě bude vyvíjen tlak a v krajních mezích může dojít i ke snižování důchodů z důchodového pojištění. V takovém případě by vzrostl význam doplňkového penzijního a důchodového spoření, aby si lidé v důchodovém věku udrželi důstojnou životní úroveň.

6 Srovnání III. pilíře důchodového systému v České republice a na Slovensku

6.1 Legislativní kritéria

6.1.1 Státní podpora

Státní podpora doplňkového penzijního spoření ČR

O úspěších české státní podpory doplňkového penzijního spoření nemůže být pochyb, dokazuje to 4 961 201 účastníků v roce 2013, což představuje přes 47% obyvatelstva České republiky. [57], [58]

Jedním z důležitých prvků, který vytváří atraktivitu doplňkového penzijního spoření, je státní příspěvek, který nepodléhá dani z příjmů. Změnu ve výpočtu státního příspěvku přinesla důchodová reforma v roce 2013, do tohoto roku se výpočet státního příspěvku řídil zákonem o penzijním připojištění. Tento zákon stanovil maximální výši státního příspěvku 150 Kč při příspěvku účastníka 500 Kč a výše. Pokud si nyní účastník spoří alespoň 300 Kč měsíčně, získá tak další příspěvek na penzi ze strany státu.

Tab. 5 Státní příspěvky

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Transformované fondy							
Objem státních příspěvků	mld. Kč	5,088	5,347	5,51	5,602	5,913	6,799
Přírůstek	%	9,4	5,1	3,1	1,7	5,6	15
Průměrný měsíční státní příspěvek	Kč	105	105	105	105	108	117
Přírůstek	%	1	0,3	-0,2	0,4	2,5	8,2
Účastnické fondy							
Objem státních příspěvků	mld. Kč						0,062
Průměrný měsíční státní příspěvek	Kč						143

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, Základní ukazatele vývoje penzijního připojištění v transformovaných fondech a vývoje doplňkového penzijního spoření v účastnických fondech v ČR k 30. 9. 2014 [59]

Přelom mezi lety 2012 a 2013 znamenal nabytí účinnosti důchodové reformy, která uzavřela vstup do transformovaných. V roce 2012 došlo ke zvýšení počtu účastníků v transformovaných fondech o 12,5%. Kvůli nedůvěře k důchodové reformě tak vstoupili do transformovaných fondů lidé, kteří v budoucnu chtějí spořit podle starých podmínek. V roce 2012 došlo k 5,6% nárůstu objemu státních příspěvků, přičemž průměrný měsíční státní příspěvek vzrostl jen o 2,5%. Zvýšený objem vyplacených státních příspěvků v roce 2012 způsobil příliv nových účastníků, kteří dle zákona o penzijním připojištění získali k minimálnímu příspěvku i nárok na státní příspěvek.

Změna ve výpočtu státního příspěvku vedla ke zvýšení průměrného měsíčního příspěvku účastníka. Rozdíl je také viditelný mezi účastníky v transformovaných a účastnických fondech. Účastníci transformovaných fondů méně efektivně využívají státního příspěvku. Tento fakt může být způsoben několika faktory:

- přílivem účastníků v roce 2012, kteří zatím nechtějí spořit
- odlivem účastníků, kteří mají zájem o jinou strukturu portfolia
- odlivem mladších účastníků s větším disponibilním příjmem

Dalším prvkem státní podpory je daňové zvýhodnění. V roce 2013 došlo k legislativní úpravě daňového zvýhodnění příspěvků na doplňkové penzijní spoření. Od tohoto roku musí účastníci spořit více jak 1 000 Kč měsíčně, aby mohli daňového zvýhodnění využít. V tomto případě mají větší výhodu účastníci s vyššími příjmy, kteří si mohou spořit většími částkami a zároveň si potřebují snížit základ pro výpočet daně z příjmů. Naopak pro účastníky s nižšími příjmy,

kterým vychází nulová daň z příjmů, je takto nastavené daňové zvýhodnění neužitečné.

Zaměstnavatel si může příspěvek na doplňkové penzijní spoření účastníka uplatnit jako daňově uznatelný náklad v plné výši, což mu dává možnost nastavit si výši příspěvků na doplňkové penzijní spoření zaměstnanců podle toho, jak je to pro něj ekonomicky výhodné.

Státní podpora doplňkového důchodového spoření SR

Na rozdíl od České republiky je slovenský systém státních podpor doplňkového důchodového spoření poměrně chudý a nestálý. Podpora v podobě daňového zvýhodnění procházela změnami. Od roku 2005, kdy vešla v platnost slovenská důchodová reforma, dosahovalo daňové zvýhodnění účastníka v doplňkovém důchodovém spoření 12 000 Sk (9 960 Kč [60]), které si mohl odečíst od základu daně z příjmů. Od roku 2009 přestala existovat slovenská koruna z důvodu vstupu Slovenské republiky do eurozóny. Od tohoto roku byla suma daňového zvýhodnění přepočtena na 398,33 EUR. V roce 2011 došlo ke zrušení tohoto zvýhodnění a trvalo až do roku 2013. Pokud si účastník uzavře smlouvu o doplňkovém důchodovém spoření od 1. 1. 2014 vznikne mu nárok na daňové zvýhodnění ve výši 180 EUR (5 000 Kč). Účastníci, kteří uzavřeli smlouvu o doplňkovém důchodovém spoření před 1. 1. 2014, mají možnost přistoupit na nové podmínky a získat tak nárok na daňové zvýhodnění. Tato možnost však pro účastníky není lákavá, neboť by se jim výrazně zvýšil věk pro nárok na dávky. V případě doplňkového starobního důchodu by došlo ke zvýšení věku pro nárok z 55 na 62 let, v případě doplňkového výsluhového důchodu ze 40 na 55 let.

Aby se zvýšil objem úspor v doplňkovém důchodovém spoření, funguje daňové zvýhodnění také pro zaměstnavatele, kteří spoří svým zaměstnancům na penzi. Maximální výše, kterou si zaměstnavatel může snížit výsledek hospodaření, činí 6% z hrubé mzdy zaměstnance. V roce 2010 vedla slovenská vláda spor s Asociací doplňkových důchodových společností spor o zrušení osvobození příspěvku zaměstnavatele pro účastníky. Tehdejší ministr financí Ivan Mikloš uvedl, že podobné investiční produkty takovou výhodu nemají a považuje to za deformaci trhu. Asociace doplňkových důchodových společností na to zareagovala iniciací petice proti tomuto vládnímu návrhu. [61] Podle současného právního předpisu⁷ je příspěvek zaměstnavatele pro účastníka příjem, který musí zdanit 19% a také je součástí základu pro výpočet zdravotního pojištění. [53]

---

⁷ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů

Tab. 6 Závěrečné srovnání státní podpory k 1. 1. 2014

	Transformovaný fond ČR	Účastnický fond ČR	Příspěvkový fond SR
účastník	starší 18 let	starší 18 let	starší 18 let
minimální příspěvek účastníka	100 Kč za měsíc	100 Kč za měsíc	není povinný
státní příspěvek	minimálně 90 Kč a zvyšuje se o 20% z částky nad 300 Kč, maximálně do 230 Kč	minimálně 90 Kč a zvyšuje se o 20% z částky nad 300 Kč, maximálně do 230 Kč	neposkytuje
daňové zvýhodnění pro účastníky	až 12 000 Kč ročně	až 12 000 Kč ročně	až 180 EUR ročně (5 000 Kč)
daňové zvýhodnění pro zaměstnavatele	do výše 100% příspěvku na doplňkové penzijní spoření zaměstnance	do výše 100% příspěvku na doplňkové penzijní spoření zaměstnance	do výše 6% hrubé mzdy zaměstnance
příspěvek zaměstnavatele pro účastníka	osvobozen od daně z příjmů do 30 000 Kč ročně	osvobozen od daně z příjmů do 30 000 Kč ročně	není osvobozen od daně z příjmů, sazba daně 19% + zdravotní pojištění

6.1.2 Poplatky

Tab. 7 Limity poplatků doplňkového penzijního spoření ČR k 1. 1. 2014

Poplatek	Transformovaný fond	Konzervativní účastnický fond	Ostatní účastnické fondy
za správu doplňkového penzijního fondu	0,6% z průměrné roční hodnoty majetku	0,4% z průměrné roční hodnoty majetku	0,8% z průměrné roční hodnoty majetku
ze zhodnocení majetku v doplňkových penzijních fondech	15% ze zisku	10% ze zisku	10% ze zisku
za přestup účastníka k jiné doplňkové penzijní společnosti	800 Kč	800 Kč	800 Kč
za změnu strategie spoření	-	500 Kč	500 Kč
za ukončení smlouvy a výplatu odbytného	800 Kč	-	-
pozastavení výplaty dávky	-	ve výši účelně vynaložených nákladů	ve výši účelně vynaložených nákladů
poskytnutí informací jinak než zákonným způsobem	ve výši účelně vynaložených nákladů		
vyplacení dávky jinak než vnitrostátním bankovním převodem			

Zdroj: Zákon o doplňkovém penzijním spoření, Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem, [7], [33]

Poplatky v doplňkovém penzijním spoření ČR

Poplatky, které si předepisují penzijní společnosti, můžeme vnímat jako cenu doplňkového penzijního spoření. Pro fungování penzijních společností je nejdůležitější poplatek za správu a určité procento ze zisku doplňkových penzijních fondů. Maximální limity těchto poplatků jsou stanoveny zákonem, nastaveny jsou poměrně nízko a doplňkové penzijní společnosti tak nemají velkou příležitost využívat výši poplatků v konkurenčním boji. Některé doplňkové penzijní společnosti však bojují s konkurencí razantním vyhlášením poplatkových prázdnin. [55] Výši poplatku za správu doplňkového penzijního fondu ovlivňuje investiční strategie. Jedná-li se o transformované nebo konzervativní účastnické fondy, investiční strategie obnáší především nákup dluhopisů nebo uložení

peněžních prostředků na běžné nebo terminované účty. Konzervativní strategie spoření tak účastníkům nabízí jednotvárné, ale bezpečné portfolio s nižším poplatkem za správu. Jiná než konzervativní strategie doplňkového penzijního fondu zahrnuje například investice do akcií nebo finančních derivátů, což klade velký důraz nejen na odborné znalosti a schopnosti analytiků doplňkové penzijní společnosti. Z toho důvodu se poplatek za správu takových účastnických fondů pohybuje výše, než je tomu u transformovaných nebo konzervativních účastnických fondů. Doplňkové penzijní fondy se tak hodí i pro občany, kteří se zajímají o výnosnější investiční produkty. Výhodou jsou státem regulované a tudíž nižší poplatky oproti srovnatelným podílovým fondům, naopak nevýhodou je omezený přístup k prostředkům.

Poplatek za správu si doplňkové penzijní společnosti účtují bez ohledu na hospodářský výsledek, na rozdíl poplatku za zhodnocení majetku v doplňkových penzijních fondech účastníci zaplatí jen v případě kladného zhodnocení majetku v doplňkových penzijních fondech. V případě ztráty na tento poplatek doplňkové penzijní společnosti nemají nárok. Tento systém stimuluje doplňkové penzijní společnosti, aby hospodařily s majetkem účastníků obezřetně a zároveň ziskově. Doplňkové penzijní společnosti, které obhospodařují transformované fondy, podněcuje k tvorbě zisku také fakt, že v případě ztráty musí doplatit účastníkům rozdíl z vlastního kapitálu. Za tuto garanci ovšem účastníci zaplatí vyšším poplatkem za zhodnocení majetku v doplňkových penzijních fondech, což je patrné z tabulky.

Zákon definuje další poplatky, které doplňková penzijní společnost může, ale nemusí účtovat. Vzhledem k tomu, že se obhospodařování transformovaných fondů řídí zákonem o doplňkovém penzijním spoření a zároveň zákonem o penzijním připojištění, může doplňková penzijní společnost účtovat poplatek za ukončení smlouvy a výplatu odbytného. Tento poplatek však nelze účtovat v účastnických fondech.

Vývoj a legislativní změny poplatků se týkají jen transformovaných fondů, od roku 2006 se nezměnil poplatek za zhodnocení majetku, ovšem 1. 8. 2009 byl zaveden poplatek za přestup účastníka k jiné doplňkové penzijní společnosti a poplatek za ukončení smlouvy a výplatu odbytného, které začaly penzijní společnosti účtovat. [7] Jelikož fungují účastnické fondy teprve od roku 2013, ke změnám poplatků zatím nedošlo.

Poplatky v doplňkovém důchodovém spoření SR

Tab. 8 Limity poplatků doplňkového důchodového spoření v SR k 1. 1. 2014

Poplatek	Příspěvkový fond	Výplatný fond
za správu doplňkového důchodového fondu	1,8% z průměrné roční hodnoty majetku	0,083% z průměrné měsíční hodnoty majetku
ze zhodnocení majetku v doplňkových důchodových fondech	10% ze zisku	-
za přestup účastníka k jiné doplňkové důchodové společnosti	5% ze zůstatku na osobním účtu účastníka	5% ze zůstatku na osobním účtu účastníka
za ukončení smlouvy a výplatu odbytného	5% ze zůstatku na osobním účtu účastníka	-

Zdroj: Zákon o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov, [42]

Zákon o doplňkovém důchodovém spoření od 1. 1. 2014 definuje pouze 3 poplatky, které si doplňková důchodová společnost může předepsat. Poplatek za správu majetku je stejně jako v České republice zákonem limitován. Ve výplatném doplňkovém důchodovém fondu je poplatek za správu nastaven níže, neboť tento fond slouží pouze k vyplácení dávek. V příspěvkovém doplňkovém důchodovém fondu je maximální limit nastaven bez ohledu na investiční strategii. Jak jsem zmínila výše, strategie investování do rizikových nástrojů finančního trhu je náročnější na realizaci oproti konzervativní, doplňkové důchodové společnosti to také zohledňují při stanovování poplatků. [56]

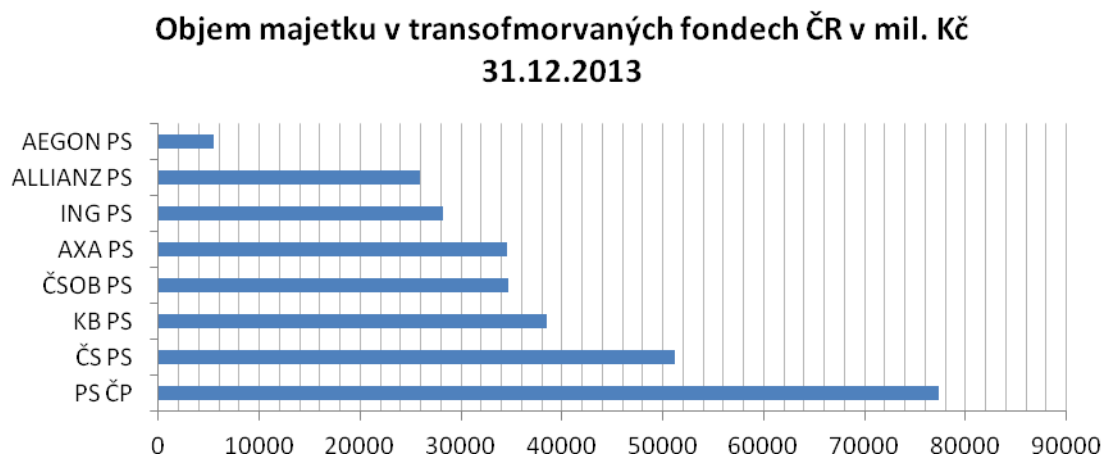
Výše poplatku za zhodnocení majetku se určuje pomocí zákonem stanoveného vzorce. Doplňková důchodová společnost stanoví koeficient, kterým se vzorec násobí, pro účastníky tak může být určení tohoto poplatku nečitelné. Na tento poplatek má doplňková důchodová společnost nárok jen v případě, že nedošlo ke znehodnocení majetku v doplňkovém důchodovém fondu.

Poslední poplatek si doplňkové penzijní společnosti mohou účtovat za přestup účastníka k jiné doplňkové důchodové společnosti. V tabulce jsem však uvedla ještě poplatek za vyplacení odbytného proto, že tento poplatek platí pro smlouvy o doplňkovém penzijním spoření uzavřené do 31. 12. 2013. Souvisí s dávkou odstupné, které se účastníkovi vyplácí vy výši 80% ze zůstatku na osobním účtu. Doplňkové důchodové spoření od roku 2006 prošlo několika změnami a legislativní změny se dotkly i úplat doplňkových důchodových společností. Poplatek ze správu příspěvkového doplňkového důchodového fondu se postupně od roku 2010 snižoval na současných 1,8% z průměrné čisté roční hodnoty majetku a v budoucnu se bude dále snižovat. Naopak poplatek za zhodnocení majetku se od roku 2010 navyšoval o 1 procentní bod, od 1. 1. 2014 došlo ke

změně a poplatek se ustálil na maximu 10%. V roce 2010 došlo také ke změně poplatku za přestup účastníka k jiné doplňkové penzijní společnosti z 1% na 5% ze zůstatku na osobním účtu účastníka. Pokud neuplynul alespoň 1 rok od uzavření smlouvy o doplňkovém důchodovém spoření, doplňková důchodová společnost na tento poplatek nemá nárok. [6], [38]

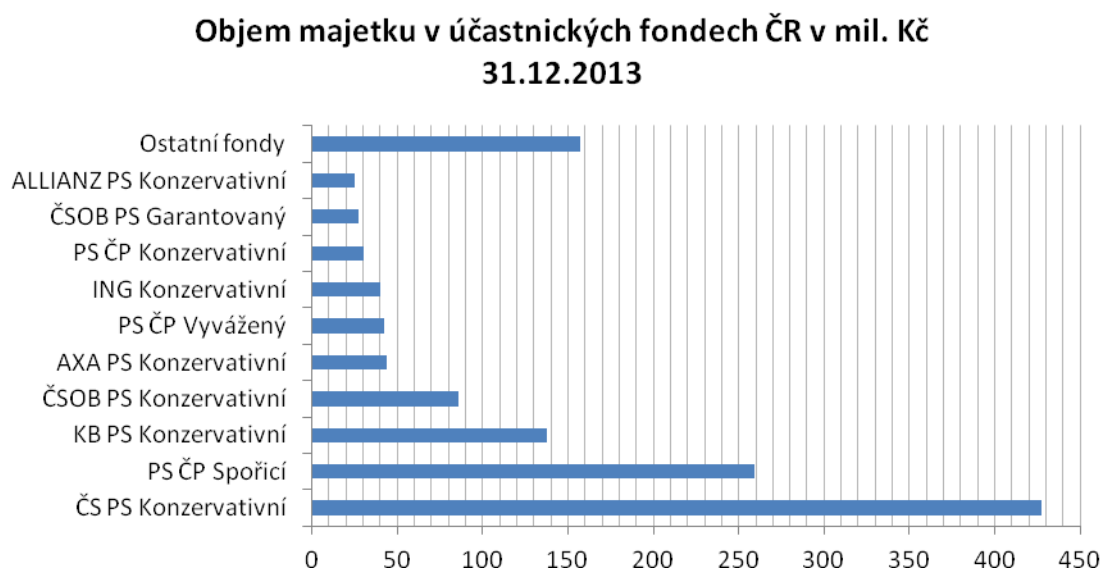
6.2 Naspořené prostředky

6.2.1 Struktura trhu

Obr. 9 Objem majetku v transformovaných fondech k 31. 12. 2013

Zdroj: APF ČR, Ekonomické ukazatele penzijních fondů za rok 2013, [62]

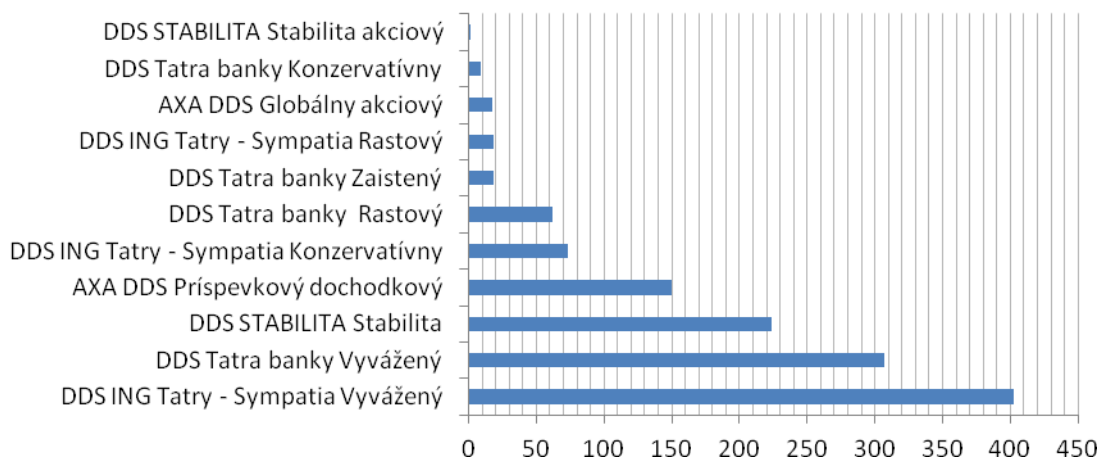

Obr. 10 Objem majetku v účastnických fondech k 31. 12. 2013

Zdroj: APF ČR, Ekonomické ukazatele penzijních fondů za rok 2013⁸, [62]

⁸ Mezi ostatní fondy se řadí doplňkové penzijní fondy s objemem majetku nižším než 20 mil. Kč.

Objem majetku v příspěvkových doplňkových fondech SR v mil. EUR 31.12.2013

Obr. 11 Objem majetku v příspěvkových fondech k 31. 12. 2013

Zdroj: NBS, Vývoj čistej hodnoty majetku v jednotlivých doplnkových dôchodkových fondech doplnkových dôchodkových spoločnosti, [64]

Trh doplňkového spoření se neustále vyvíjí, legislativní změny ovlivňují všechny subjekty na tomto trhu a také ty, kteří chtějí na trh teprve vstoupit. Trhu transformovaných fondů dominuje Česká pojišťovna, která se stala po roce 1948 monopolní pojišťovnou v České republice. Ačkoliv o výhradní postavení na českém trhu přišla, na základě dlouholeté tradice získala nejvíce účastníků. [65] V pořadí druhou nejúspěšnější společností se stala Česká spořitelna.

Na trhu účastnických doplňkových penzijních fondů si 2 předchozí nejúspěšnější společnosti vyměnily prvenství. V konkurenčním boji vyhrála Česká spořitelna. Na tomto trhu v roce 2013 fungovalo 34 účastnických fondů, přesto je objem naspořených prostředků v účastnických fondech velmi nízký v porovnání s objemem prostředků v transformovaných fondech.

Slovenský trh doplňkového důchodového spoření se poměrně výrazně liší od českého. V grafech výše jsou viditelné preference strategií, které účastníci volí. V transformovaných fondech není možnost volby portfolia, existují pouze fondy se zajištěním nezáporného zhodnocení. V účastnických fondech doplňkového penzijního spoření jednoznačně převažuje konzervativní strategie, zatímco v účastnických fondech na Slovensku se nachází největší objem prostředků ve Vyváženém fondu ING Tatra banky. Mezi fondy, které spravují alespoň 50 mil. EUR, se zařadil také Rastový fond Tatra banky, v grafu se české účastnické fondy s obdobnou strategií nachází mezi Ostatními fondy, které spravují velmi malý objem prostředků.

Předpokládám, že v roce 2014 se pořadí největších fondů nezmění. Pro výpočet jsou tedy jako zástupci vybrány fondy, které shromažďují největší objem prostředků v roce 2013.

6.2.2 Nominální zhodnocení

Tab. 9 Nominální zhodnocení ve vybraných fondech 2006-2013

	Transformovaný fond České pojišťovny	Účastnický konzervativní fond České spořitelny	Příspěvkový vyvážený fond ING-Tarty Sympatia
2006	3,30%		-0,56%
2007	2,40%		0,08%
2008	0,20%		0,32%
2009	1,20%		1,87%
2010	2,00%		0,60%
2011	1,50%		-5,35%
2012	2,20%		7,49%
2013	2,10%	1,30%	0,68%
průměrné zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%

Zdroj: APF ČR, Vybrané ekonomické ukazatele[62], Penzijní společnost České pojišťovny, Archiv aktualit[66], ING Tarty-Sympatia, Příspěvkové fondy [63]

Ukazatelem výkonnosti III. pilíře důchodového systému je míra nominálního zhodnocení prostředků v jednotlivých fondech.

Transformovaný fond se vyznačuje bezpečnými investicemi do dluhopisů. Během posledních let klesala v české ekonomice úroková míra, což negativně ovlivnilo držitele dluhopisů a tím i výkonnost transformovaných fondů. [62]

Na rozdíl od transformovaných fondů nemají české účastnické fondy téměř žádné historické výsledky, neboť vznikly teprve v roce 2013. Vzhledem k zavádění doplňkového penzijního spoření, téměř všechny nově vzniklé účastnické fondy investovaly prostředky do dluhopisů a ukládaly je na účty v bankách. V budoucnu se očekává, že fondy začnou naplňovat investiční strategie, což by mělo vést k lepším výsledkům, než jakých dosáhly doplňkové penzijní fondy v roce 2013. Portfolio konzervativního účastnického fondu má však podobnou strukturu investic jako transformovaný fond, což nemusí vést k razantně vyššímu zhodnocení. Pro zhodnocení prostředků v konzervativním účastnickém fondu České spořitelny za rok 2013.

Čeští účastníci preferují především konzervativní portfolio, které tvoří pouze dluhopisy a vklady na účtech bank, naopak slovenští účastníci nejvíce spoří ve vyváženém doplňkovém důchodovém fondu, který kromě dluhopisů investoval v roce 2014 z 5,3% do akcií a z 13,9% do podílových listů. Investice do rizikových cenných papírů tak způsobily kolísání výkonnosti vyváženého doplňkového

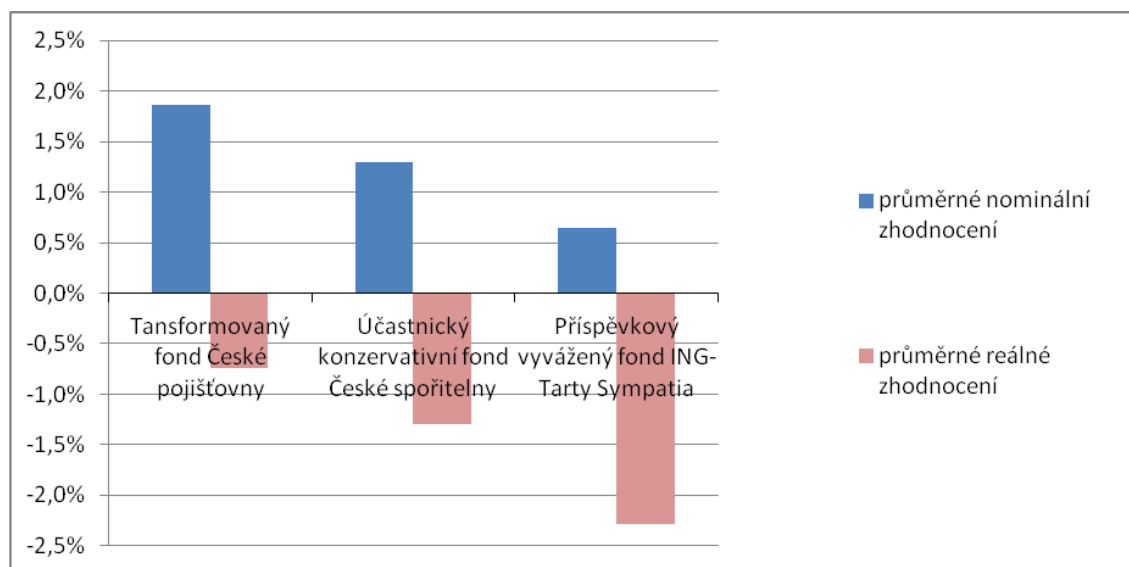

důchodového fondu, proto je vypočítáno průměrné nominální zhodnocení vyváženého fondu od jeho vzniku v roce 2006. [62], [63]

Tab. 10 Míra inflace v České a Slovenské republice v letech 2006-2013

	Česká republika	Slovenská republika
2006	2,50%	4,50%
2007	2,90%	2,80%
2008	6,40%	4,60%
2009	1,00%	1,60%
2010	1,40%	1,00%
2011	1,90%	3,90%
2012	3,30%	3,60%
2013	1,40%	1,40%
průměrná inflace	2,60%	2,93%

Zdroj: The World Bank, World Development Indicators [29]

Obr. 12 Srovnání průměrného nominálního a reálného zhodnocení vybraných fondů

Míra inflace ovlivňuje reálné výnosy z III. pilíře. Z grafu je zřejmé, že průměrné reálné výnosy všech vybraných fondů dosahují záporných hodnot, což mimo jiné vypovídá o nízké investiční úspěšnosti portfolií. Vzhledem k tomu, že se průměrná míra inflace v České republice a na Slovensku liší jen o 0,33 procentního bodu, je pořadí vybraných fondů dle nominálního i reálného zhodnocení stejné.

Každý fond se liší podmínkami, které se mění v průběhu času a které účastník stvrzuje svým podpisem. V transformovaných fondech se v průběhu let mění především věk nároku na penzi, který je stejný pro všechny účastníky s týmž

datem uzavření smlouvy. V účastnických fondech doplňkového penzijního spoření záleží na datu narození účastníka pro nárok na penzi. V účastnických fondech doplňkového důchodového spoření rozhoduje datum uzavření smlouvy nejen o věku pro nárok na penzi, ale také o daňovém zvýhodnění. Pro modelaci naspořených částek a daňového zvýhodnění jsou použity nejaktuálnější podmínky III. pilíře.

6.2.3 Spoření

Tab. 11 Spoření 26letého člověka 300 Kč měsíčně

Člověk ve věku 26 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	68 let 10 měsíců	62 let
doba spoření	12 let	12 let	12 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	300 Kč	300 Kč	300 Kč
státní příspěvek	90 Kč	90 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	62 942 Kč	60 793 Kč	44 914 Kč
z toho příspěvek účastníka	43 200 Kč	43 200 Kč	43 200 Kč
z toho státní příspěvky	12 960 Kč	12 960 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	6 782 Kč	4 633 Kč	1 714 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	8 208 Kč

Tab. 12 Spoření 35letého člověka 300 Kč měsíčně

Člověk ve věku 35 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	67 let 4 měsíce	62 let
doba spoření	10 let	10 let	10 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	300 Kč	300 Kč	300 Kč
státní příspěvek	90 Kč	90 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	51 453 Kč	49 991 Kč	37 187 Kč
z toho příspěvek účastníka	36 000 Kč	36 000 Kč	36 000 Kč
z toho státní příspěvky	10 800 Kč	10 800 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	4 653 Kč	3 191 Kč	1 187 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	6 840 Kč

Tab. 13 Spoření 45letého člověka 300 Kč měsíčně

Člověk ve věku 45 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	65 let 8 měsíců	62 let
doba spoření	8 let	8 let	8 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	300 Kč	300 Kč	300 Kč
státní příspěvek	90 Kč	90 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	40 383 Kč	39 467 Kč	29 558 Kč
z toho příspěvek účastníka	28 800 Kč	28 800 Kč	28 800 Kč
z toho státní příspěvky	8 640 Kč	8 640 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	2 943 Kč	2 027 Kč	758 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	5 472 Kč

Vzhledem k největšímu nominálnímu zhodnocení je zřejmé, že nejvíce naspořeno má účastník transformovaného fondu. Rozdílné podmínky fondů ovlivňují délku spoření, která je nutná k získání penze. V konzervativním účastnickém fondu vzniká nárok na penzi v okamžiku, kdy je přiznán důchod z důchodového pojištění. Zvyšující se důchodový věk způsobuje prodlužování délky spoření pro nárok na penzi, což se nejvíce projevilo u nejmladšího účastníka. Účastník konzervativního fondu naspořil více než ve vyváženém fondu, ale jeho prostředky jsou nejméně likvidní.

Portfolio vyváženého účastnického fondu obsahuje akcie a podílové listy, což zapříčinilo kolísání nominálního zhodnocení. Ačkoliv dosáhlo nominální zhodnocení ve vyváženém účastnickém fondu v roce 2012 7,49%, v předchozím roce zaznamenal tento fond výrazný propad. Průměrné nominální zhodnocení od založení fondu je nejnižší ze všech vybraných fondů. Účastník tohoto fondu navíc nedostává státní příspěvek, tudíž naspořil nejmenší sumu prostředků. Výhodou vyváženého fondu při takto nízké spořicí částce je daňové zvýhodnění.

Nejvýhodnější variantou spoření je transformovaný fond, ve kterém účastník v každé věkové kategorii naspořil největší sumu prostředků s nejvyšší likviditou. Prostředky v konzervativním fondu se vyznačují nejnižší likviditou. Přes zvážení úspory na dani k naspořené sumě ve vyváženém fondu, naspoří účastník v tomto fondu méně než účastník konzervativního fondu. Vzhledem k významnému rozdílu v likviditě prostředků oproti menšímu rozdílu v naspořených sumách mezi konzervativním a vyváženým fondem, se vyvážený fond jeví výhodněji než fond konzervativní.

Tab. 14 Spoření 26letého člověka 1000 Kč měsíčně

Člověk ve věku 26 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	64 let 10 měsíců	62 let
doba spoření	12 let	12 let	12 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	1 000 Kč	1 000 Kč	1 000 Kč
státní příspěvek	230 Kč	230 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	198 522 Kč	191 739 Kč	149 712 Kč
z toho příspěvek účastníka	144 000 Kč	144 000 Kč	144 000 Kč
z toho státní příspěvky	33 120 Kč	33 120 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	21 402 Kč	14 619 Kč	5 712 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	11 400 Kč

Tab. 15 Spoření 35letého člověka 1000 Kč měsíčně

Člověk ve věku 35 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	62 let 4 měsíce	62 let
doba spoření	10 let	10 let	10 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	1 000 Kč	1 000 Kč	1 000 Kč
státní příspěvek	230 Kč	230 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	162 286 Kč	157 671 Kč	123 955 Kč
z toho příspěvek účastníka	120 000 Kč	120 000 Kč	120 000 Kč
z toho státní příspěvky	27 600 Kč	27 600 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	14 686 Kč	10 071 Kč	3 955 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	9 500 Kč

Tab. 16 Spoření 45letého člověka 1000 Kč měsíčně

Člověk ve věku 45 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	60 let 8 měsíců	62 let
doba spoření	8 let	8 let	8 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	1 000 Kč	1 000 Kč	1 000 Kč
státní příspěvek	230 Kč	230 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	127 372 Kč	124 477 Kč	98 526 Kč
z toho příspěvek účastníka	96 000 Kč	96 000 Kč	96 000 Kč
z toho státní příspěvky	22 080 Kč	22 080 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	9 292 Kč	6 397 Kč	2 526 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	7 600 Kč

Účastník transformovaného fondu dosáhl díky největšímu nominálnímu zhodnocení největší naspořené sumy prostředků. Při spoření 1000 Kč měsíčně také maximálně využil výhody státního příspěvku, ale stále nedosáhl na daňové zvýhodnění.

Pokud účastník v konzervativním účastnickém fondu spoří 1000 Kč měsíčně, může si zkrátit dobu spoření až o 5 let. Starobní penzi na určenou dobu lze považovat za obdobu předčasného důchodu z důchodového pojištění. Pokud by však účastník čerpal předčasný důchod, trvale se mu sníží řádný důchod z I. pilíře důchodového systému. Účastník může čerpat dávku o 5 let dříve po splnění minimální naspořené sumy tak, aby měsíční anuita plynoucí z doplňkového penzijního spoření po dobu minimálně 2 let dosáhla alespoň 30% průměrné mzdy v národním hospodářství. V roce 2013 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda v České republice 25 128 Kč, přičemž 30% z této hrubé mzdy činí 7 538,4 Kč. Tuto podmínku účastník konzervativního fondu splní ve všech 3 věkových kategoriích, pokud po dobu spoření nedojde ke znehodnocení naspořených prostředků. [64]

Účastník vyváženého fondu má nárok na plné daňové zvýhodnění, přesto dosáhl nejnižší naspořené sumy prostředků.

Nejvýhodnější variantou pro všechny věkové kategorie je opět spoření v transformovaném fondu, ve kterém účastníci naspořili největší sumu prostředků, přičemž penzi může čerpat nejdříve. Pro účastníka ve věku 45 let díky možnosti čerpat penzi o 5 let dříve, čímž se zvýšila likvidita jeho prostředků, je pro něj tento fond v pořadí druhou nejlepší variantou spoření. Likvidita prostředků účastníka ve věku 35 let v konzervativním a vyváženém fondu je téměř srovnatelná, proto je pro něj konzervativní fond 2. nejlepší variantou spoření a nejméně výhodný je pro něj vyvážený fond. Prostředky v konzervativním fondu účastníka ve věku 26 let jsou nejméně likvidní, přesto se vzhledem k naspořeným sumám jeví výhodněji než vyvážený fond.

Tab. 17 Spoření 26letého člověka 2000 Kč měsíčně

Člověk ve věku 26 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	64 let 10 měsíců	62 let
doba spoření	12 let	12 let	12 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	2 000 Kč	2 000 Kč	2 000 Kč
státní příspěvek	230 Kč	230 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	359 968 Kč	347 657 Kč	299 425 Kč
z toho příspěvek účastníka	288 000 Kč	288 000 Kč	288 000 Kč
z toho státní příspěvky	33 120 Kč	33 120 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	38 848 Kč	26 537 Kč	11 425 Kč
úspora na dani	21 600 Kč	21 600 Kč	11 400 Kč

Tab. 18 Spoření 35letého člověka 2000 Kč měsíčně

Člověk ve věku 35 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	62 let 4 měsíce	62 let
doba spoření	10 let	10 let	10 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	2 000 Kč	2 000 Kč	2 000 Kč
státní příspěvek	230 Kč	230 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	294 263 Kč	285 885 Kč	247 910 Kč
z toho příspěvek účastníka	240 000 Kč	240 000 Kč	240 000 Kč
z toho státní příspěvky	27 600 Kč	27 600 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	26 663 Kč	18 285 Kč	7 910 Kč
úspora na dani	18 000 Kč	18 000 Kč	9 500 Kč

Tab. 19 Spoření 45letého člověka 2000 Kč měsíčně

Člověk ve věku 45 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	60 let 8 měsíců	62 let
doba spoření	8 let	8 let	8 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	2 000 Kč	2 000 Kč	2 000 Kč
státní příspěvek	230 Kč	230 Kč	0 Kč
naspořeno celkem	230 956 Kč	225 699 Kč	197 051 Kč
z toho příspěvek účastníka	192 000 Kč	192 000 Kč	192 000 Kč
z toho státní příspěvky	22 080 Kč	22 080 Kč	0 Kč
z toho zhodnocení	16 876 Kč	11 629 Kč	5 051 Kč
úspora na dani	14 400 Kč	14 400 Kč	9 500 Kč

Při spoření 2000 Kč měsíčně účastníci maximálně využívají státní podpory ve všech vybraných fondech. V transformovaném fondu dosáhli účastníci všech věkových kategorií největší naspořené sumy prostředků, navíc mohou využít daňového zvýhodnění a ušetřit na dani z příjmů až 1800 Kč ročně.

Z tabulek je patrné, že sumy státních příspěvků a jejich zhodnocení po dobu spoření jsou velkou výhodou transformovaného a konzervativního fondu oproti vyváženému. Díky chudé státní podpoře a nejnižšímu nominálnímu zhodnocení má účastník vyváženého fondu naspořeno nejméně. Ačkoliv prostředky účastníka konzervativního fondu ve věku 26 a 35 let jsou nejméně likvidní, rozdíl mezi naspořenými sumami prostředků v konzervativním a vyváženém fondu není zanedbatelný. Z toho důvodu se domnívám, že konzervativní fond je výhodnější formou spoření než vyvážený fond ve všech věkových kategoriích.

Tab. 20 Spoření 26letého člověka s příspěvkem zaměstnavatele

Člověk ve věku 26 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	64 let 10 měsíců	62 let
doba spoření	12 let	12 let	12 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	300 Kč	300 Kč	300 Kč
státní příspěvek	90 Kč	90 Kč	0 Kč
příspěvek zaměstnavatele	705 Kč	905 Kč	550 Kč
naspořeno celkem	176 761 Kč	201 898 Kč	127 255 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	8 208 Kč

Tab. 21 Spoření 35letého člověka s příspěvkem zaměstnavatele

Člověk ve věku 35 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	64 let 10 měsíců	62 let
doba spoření	10 let	10 let	10 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	300 Kč	300 Kč	300 Kč
státní příspěvek	90 Kč	90 Kč	0 Kč
příspěvek zaměstnavatele	705 Kč	905 Kč	550 Kč
naspořeno celkem	144 497 Kč	166 025 Kč	105 362 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	6 840 Kč

Tab. 22 Spoření 45letého člověka s příspěvkem zaměstnavatele

Člověk ve věku 45 let	Transformovaný fond ČR	Účastnický konzervativní fond ČR	Vyvážený fond SR
věk nároku na penzi	60 let	64 let 10 měsíců	62 let
doba spoření	8 let	8 let	8 let
zhodnocení	1,86%	1,30%	0,64%
příspěvek účastníka	300 Kč	300 Kč	300 Kč
státní příspěvek	90 Kč	90 Kč	0 Kč
příspěvek zaměstnavatele	705 Kč	905 Kč	550 Kč
naspořeno celkem	113 410 Kč	131 072 Kč	83 745 Kč
úspora na dani	0 Kč	0 Kč	5 472 Kč

Výše příspěvku zaměstnavatele v transformovaném a konzervativním účastnickém fondu odráží průměrný měsíční příspěvek v roce 2013. [57] Ve vyváženém fondu

se jedná o průměrný měsíční příspěvek v roce 2010, což je poslední zveřejněný údaj o průměrném příspěvku zaměstnavatele. [61]

Příspěvek zaměstnavatele je důležitým prvkem III. pilíře důchodového systému. Pokud by zaměstnavatel v České republice místo příspěvku do III. pilíře zvýšil svému zaměstnanci plat, pak by zaplatil více na odvodech sociálního a zdravotního pojištění a zaměstnanec by musel příjem zdanit a také z něj odvést sociální a zdravotní pojištění. Oblíbenost III. pilíře dokazuje rostoucí trend výše příspěvku zaměstnavatele. Ačkoliv fungují účastnické fondy krátce, zaměstnavatelé spojili svým zaměstnancům v těchto fondech v roce 2013 průměrně 905 Kč, což považují za dobrý start doplňkového penzijního spoření.

Slovenští účastníci o takovou výhodu přišli, od slovenské důchodové reformy v roce 2005 došlo k mnoha změnám a jedna z nich přinesla povinnost odvést z příspěvku zaměstnavatele daň z příjmů a zdravotní pojištění.

Stejně jako klesá atraktivita doplňkového důchodového spoření na Slovensku, klesá i počet zaměstnavatelů, kteří přispívají na doplňkové důchodové spoření svým zaměstnancům. Stejně tak slábne motivace zaměstnanců, aby žádali uzavírání zaměstnavatelských smluv, neboť může být pro zaměstnance výhodnější mít zdaněný příjem k dispozici teď, než ho získat až za několik let. Vzhledem ke klesající účasti zaměstnavatelů na doplňkovém důchodovém spoření, roste zodpovědnost zaměstnanců – účastníků za svou penzi z doplňkového důchodového spoření. [54]

Výsluhová penze a předčasný výběr

Tab. 23 Výsluhová penze

Člověk ve věku 26 let	Transformovaný fond ČR		
	41 let	41 let	41 let
věk nároku na penzi	41 let	41 let	41 let
doba spoření	15 let	15 let	15 let
zhodnocení	1,86%	1,86%	1,86%
příspěvek účastníka	300 Kč	1 000 Kč	2 000 Kč
státní příspěvek	90 Kč	230 Kč	230 Kč
naspořeno celkem	80 996 Kč	255 465 Kč	463 220 Kč
výsluhová penze	40 498 Kč	127 733 Kč	231 610 Kč

Výsluhová penze je jednou z významných výhod transformovaného fondu, umožňuje přístup k naspořeným prostředkům už po 15 letech spoření, aniž by došlo k ukončení spoření. Kdykoliv po 15 letech může účastník transformovaného fondu vybrat až 50% prostředků včetně příspěvků zaměstnavatele a státních příspěvků. Po uplynutí 15 let spoření do doby, než účastníkovi vznikne nárok na penzi z doplňkového penzijního spoření, tak lze vnímat tuto možnost jako finanční rezervu, kterou může účastník použít bez jakéhokoliv účelu.

Tab. 24 Předčasný výběr

Člověk ve věku 26 let	Vyvážený fond SR		
	36 let	36 let	36 let
věk nároku na výběr	36 let	36 let	36 let
doba spoření	15 let	15 let	15 let
zhodnocení	0,64%	0,64%	0,64%
příspěvek účastníka	300 Kč	1 000 Kč	2 000 Kč
naspořeno celkem	56 691 Kč	188 971 Kč	360 000 Kč
předčasný výběr	56 691 Kč	188 971 Kč	360 000 Kč

Předčasný výběr umožňuje stejně jako v případě výsluhové penze vybrat prostředky z doplňkového důchodového spoření dříve, než účastníkovi vznikne nárok na penzi, ale nedojde k ukončení spoření. Výhoda předčasného výběru spočívá v tom, že účastník ho může opakovat jednou za 10 let. Pokud tedy spoří už od 26 let, může požádat o předčasný výběr až 3x za dobu trvání doplňkového důchodového spoření a vybrat všechny naspořené prostředky kromě příspěvků zaměstnavatele.

Zatímco výsluhovou penzi lze čerpat jednou za celou 30letou dobu spoření ve výši 50% naspořených prostředků, předčasný výběr lze za tuto dobu čerpat až třikrát a vybrat ze spoření všechny prostředky. Slovenský účastník ve vyváženém doplňkovém důchodovém fondu může za 15 let spoření vybrat více prostředků než český účastník v transformovaném fondu. Ovšem účastníkovi transformovaného fondu i po výběru výsluhové penze zůstává 50% prostředků na vyplacení penze,

zatímco účastník vyváženého fondu musí na penzi z doplňkového důchodového spoření odkládat finance od počátku.

7 Diskuse

České republika sousedí se Slovenskou řadu let, také byly jedním celkem a jejich historie se prolínala, což se promítlo do současnosti, kdy je každá z republik samostatná.

Po roce 1989 se chtěli lidé seberealizovat a začalo se rozvíjet soukromé podnikání. Založení rodiny se začalo odkládat na pozdější dobu, až se lidé finančně zabezpečí, a na druhé dítě tak často bylo pozdě. Začátek třetího století tak byl ve znamení nejnižší porodnosti v historii. Po roce 2007 se situace na chvíli zlepšila vlivem silných populačních ročníků 70. let. Tento vliv však postupně odeznívá. Není pochyb o tom, že populace obou republik stárne. Takto nepříznivému demografickému vývoji dnes čelí většina moderních evropských států, která na to reaguje změnou důchodového systému. Na Slovensku tak učinili před 10 lety, v České republice se vláda k tomuto obávanému kroku odhodlala v roce 2012, v roce 2013 nebyl účinnosti. Protože Slovenská republika je v tomto ohledu popředu, má Česká republika možnost sledovat vývoj slovenské důchodové reformy a poučit se.

Důchodový systém prošel od významné slovenské důchodové reformy mnoha změnami a ne všechny se setkaly s kladnými ohlasy. Změny se dotkly také III. pilíře, o který jsem se zajímala nejvíce. V průběhu posledních deseti let slovenská vláda narazila na problém ve financování důchodového systému. Postupně se omezily výhody, které III. pilíř nabízel, aby tento krok přinesl dodatečné prostředky do státní pokladny. Nejdříve došlo ke zrušení daňového zvýhodnění. Poté se zavedlo zdanění příspěvků zaměstnavatele na doplňkové důchodové spoření svým zaměstnancům. Účastníci zaplatí daň v současnosti, ale příjem budou mít k dispozici až po několika letech, což považuji za demotivaci ke spoření. V roce 2014 se rozhodlo o znovu zavedení daňového zvýhodnění, aby došlo k oživení III. pilíře. Nově nastavené daňové zvýhodnění umožňuje účastníkovi snížit si daň o 34,2 EUR (950 Kč) ročně, což nejspíše nárůst účastníků nezpůsobí.

V důchodovém systému v České republice se od roku 2013 mnohé změnilo, nyní se však diskutuje o tom, že se důchodový systém vrátí o krok zpět. Dlouhodobě připravované změny v podobě II. pilíře tak pravděpodobně přijdou na zmar. Vzhledem k nepříznivému demografickému vývoji v České republice je tak otázkou, zda je správné se vracet ke starému důchodovému systému. K zavedení II. pilíře důchodového systému jsme se nechali inspirovat po vzoru několika evropských států, nabízí se ale i nepovedené reformy jako například v Polsku, které se díky zavedení II. pilíře potýká s velkými finančními problémy.

III. pilíř důchodového systému považuji za velmi úspěšný. Stát účastníkům nabízí bohatou státní podporu a téměř polovina České republiky toho využívá. V roce 2012, kdy se začalo diskutovat o novém důchodovém systému, začali lidé hojně vstupovat do tehdejšího penzijního připojištění. Pro konzervativní českou populaci, která jen velmi nerada něco mění, to byla poslední příležitost, jak v budoucnu spořit podle starých pravidel. Účastnické fondy nabízí různé strategie investování naspořených prostředků, což považuji za dobře zvolený prvek

doplňkového penzijního spoření. Účastníci tak mohou dosáhnout vyššího zhodnocení, které hraje roli ve výši penze, což je vzhledem k současné nízké výnosnosti dluhopisů žádoucí.

Ačkoliv je doplňkové penzijní spoření úspěšné v počtu účastníků, ve zhodnocování prostředků penzijní společnosti tolik úspěšné nejsou. Portfolia doplňkových penzijních fondů sestává především z dluhopisů, které nepřinášejí vysoké nominální zhodnocení. Sektor doplňkového penzijního spoření je citlivý vůči růstu úrokových sazeb, které jsou v současné době velmi nízké. Pokud vzrostou výnosy z nově emitovaných dluhopisů, cena již držených poklesne. V případě znehodnocení prostředků v transformovaných fondech by byly penzijní společnosti nuceny doplatit ztrátu z vlastního kapitálu, což vzhledem k pravděpodobnému zrušení II. pilíře může znamenat otřes pro penzijní společnosti.

Ve své práci jsem hodnotila III. pilíř důchodového systému v České republice a na Slovensku. V tuto chvíli je na místě podotknout, že na Slovensku je v počtu účastníků úspěšnější II. pilíř než III., přitom v České republice je tomu naopak. Ačkoliv je doplňkové penzijní spoření jako celek úspěšný, je potřeba přesvědčit občany, aby si oblíbili účastnické fondy stejně jako ty transformované, neboť ty ačkoliv pomalu ale přece spějí k zániku.

8 Závěr

V této bakalářské práci jsem porovnávala III. pilíř důchodového systému v České republice a na Slovensku. Na základě zvolených kritérií mohu určit, který systém je nastaven lépe.

Uzavřením vstupu do transformovaného fondu se zvýšil počet účastníků v doplňkovém penzijním spoření, což byl svým způsobem krok, který přiměl občany spořit na penzi. Na Slovensku jsou občané motivováni k dobrovolnému spoření mnohem méně než v České republice. Ačkoliv měla důchodová reforma na Slovensku před 10 lety dobrou odezvu, v současné době se III. pilíř vyznačuje jen málem výhod. Nízké daňové zvýhodnění a odpuštění sociálního pojištění z příspěvku zaměstnavatele nemůže konkurovat výhodám III. pilíře v České republice. Daňové zvýhodnění až 12 000 Kč ročně, státní příspěvek, příspěvek zaměstnavatele osvobozen od daně z příjmů, v transformovaných fondech jistota nenulového zhodnocení. Česká republika nepochybně nabízí svým občanům výhodné podmínky, jakými si lze zajistit dodatečný příjem na penzi. Vzhledem k situaci, která nastala v roce 2012, je pravděpodobné, že v případě otevření transformovaných fondů by do nich lidé opět vstupovali. Pro občany Slovenské republiky je v současné situaci důležité, aby vláda našla střed mezi státní podporou III. pilíře a únosností pro státní pokladnu.

Přísná regulace společností, které obhospodařují majetek účastníků ve III. pilíři, vytváří bezpečné místo pro naspořený majetek účastníků. Existence penzijních společností a doplňkových důchodových společností závisí na poplatcích, které zaplatí účastníci III. pilíře. Výše poplatků poté ovlivňuje čistou hodnotu majetku účastníků.

Na Slovensku si mohou doplňkové důchodové společnosti předepsat pouze poplatek za správu doplňkových důchodových fondů, za zhodnocení majetku v těchto fondech a poplatek za přestup k jiné doplňkové důchodové společnosti. Naopak v České republice si penzijní společnosti mohou předepsat další poplatky, jejichž výše není vždy přesně limitována.

Za správu fondů si mohou slovenské doplňkové důchodové společnosti účtovat více než je tomu v České republice. Na Slovensku se však reálně stanovené poplatky mnohdy liší od maximálních limitů, v České republice si naopak penzijní společnosti často vyměří maximální výši poplatku. Při výběru doplňkového důchodového fondu se zájemci rozhodují také dle výše poplatků, při správném výběru fondu s konzervativní investiční strategií může slovenský účastník zaplatit za správu daného fondu jen v řádu setin procenta.

V roce 2014 došlo na Slovensku ke snížení maximálního limitu poplatku za zhodnocení majetku v příspěvkových doplňkových důchodových fondech na 10%, což odpovídá maximálnímu limitu za zhodnocení v českých účastnických fondech. V České republice však souběžně s účastnickými fondy fungují také transformované fondy, kterým byl ponechán vyšší limit poplatku za zhodnocení majetku ve výši 15%, neboť s povinností připsat účastníkům nezáporné

zhodnocení, nesou penzijní společnosti větší riziko než při obhospodařování účastnických fondů.

V obou zemích mají lidé jinou motivaci ke spoření. Dobře provedená kampaň slovenské vlády při zavádění důchodové reformy v roce 2005 vedla k důvěře občanů v nový II. pilíř důchodového systému. Naopak v České republice při prosazování důchodové reformy proti sobě bojovaly protichůdné politické názory na budoucí podobu důchodového systému, což posílilo význam III. pilíře.

Státní podpora, výše poplatků a nominální zhodnocení ovlivňují výši naspořených prostředků účastníků ve III. pilíři. Slovenský účastník spořil bez státních příspěvků s nejnižším nominálním zhodnocením, tudíž naspořil nejméně. Ve většině případů jsou prostředky slovenského účastníka likvidnější než prostředky v českých účastnických fondech. V budoucnu se však velmi pravděpodobně pro nové slovenské účastníky bude prodlužovat věk pro nárok na penzi, čímž se likvidita prostředků ve III. pilíři sníží.

V účastnickém doplňkovém penzijním fondu český účastník naspořil více než ten slovenský, nicméně jeho prostředky jsou nejméně likvidní. Předpoklady nejvýhodnějšího spoření jsou státní podpora, která motivuje ke spoření, nejvyšší zhodnocení úspor a největší likvidita prostředků. Tyto předpoklady splňuje transformovaný fond, tudíž je nejlepší variantou spoření.

Vzhledem k tomu, že do transformovaných fondů již nelze vstoupit a v současné době se neplánuje jeho znovuotevření, nemá význam navrhopvat změny těchto fondů. Naopak k účastnickým doplňkovým penzijním fondům panuje podobná nedůvěra jako k důchodovým fondům, proto je potřeba se zaměřit na veřejné mínění o doplňkovém penzijním spoření. Občané by měli znát, jaké důvody vedly k navržení III. pilíře právě v takové podobě a jaké kontrole podléhají penzijní společnosti, což by mělo vést k větší důvěře v účastnické fondy.

Systém státní podpory III. pilíře je velice široký a není třeba jej dále rozšiřovat. Úskalím účastnických fondů je nízká likvidita prostředků. Důchodový věk 26letého účastníka je v současnosti 68 let a 10 měsíců. Dříve než člověk tohoto věku dosáhne, se často zvyšuje riziko nemoci, což znesnadňuje uplatnění na pracovním trhu. Ačkoliv účastnické fondy nabízí možnost čerpat penzi o 5 let dříve, než účastník dosáhne důchodového věku, pokud by došlo ke znehodnocení jeho prostředků, na tuto možnost nemusí mít nárok. Stát se tímto krokem snaží potlačit využívání prostředků z doplňkového penzijního spoření na jiné účely než jako doplňkovou penzi. Řešení by se nabízelo v zavedení možnosti výsluhové penze, jako je tomu v transformovaných fondech, ale účastník by na ni měl nárok od 55 let. Tento krok by umožnil čerpat prostředky dříve, avšak v poměrně vysokém věku, čímž by se zamezilo bezúčelnému výběru prostředků v brzkém věku.

9 Literatura

- [1] MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Základní aspekty reformy penzijního systému České republiky* [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/penzijni-sluzby-a-systemy/duchodova-reforma/zakladni-informace>
- [2] MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *II. pilíř - Důchodové spoření* [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/penzijni-sluzby-a-systemy/ii-pilir-duchodove-sporeni>
- [3] MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *III. pilíř - Doplnkové penzijní spoření a penzijní připojištění* [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/penzijni-sluzby-a-systemy/iii-pilir-doplnkove-penzijni-sporeni-a-p>
- [4] MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNÝCH VECÍ a RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Dôchodkový systém* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/>
- [5] DÔCHODKY.COM. *Čo je tretí pilier?* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://dochodky.com/co-je-treti-pilier>
- [6] INEKO. *Dôchodkový systém - vývoj po 1.1.2012*. [online]. 2013. Dostupné z: http://www.ineko.sk/file_download/778/Dochodkovy+system+-+vyvoj+po+1.1.2012.pdf
- [7] ZÁKONY PRO LIDI: *Zákon o doplňkovém penzijním spoření*. [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-427#cast3>
- [8] DŮCHODOVÁ REFORMA. *Důchodový systém* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/duchodovy-system/>
- [9] VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Důchodová reforma odstartovala* [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/duchodova-reforma-odstartovala-101106/>
- [10] MINISTERSTVO PRÁCE a SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění* [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/617>
- [11] ČESKÁ TELEVIZE: *Krize z roku 2008 – opakujeme stejné chyby, říkají experti*. [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné

- [z:http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/247441-krize-z-roku-2008-opakujeme-stejne-chyby-rikaji-experti/](http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/247441-krize-z-roku-2008-opakujeme-stejne-chyby-rikaji-experti/)
- [12] ZÁKONY PRO LIDI: *Zákon České národní rady o daních z příjmů*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z:<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586#cast1>
- [13] ČSSD: *Druhý pilíř Nečasovy penzijní reformy zrušíme!*. [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z:<http://www.cssd.cz/aktualne/aktuality/2-pilir-1/>
- [14] ČESKÁ TELEVIZE: *Kdy zrušit druhý pilíř? Koalice není jednotná*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z:<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/289100-kdy-zrusit-druhy-pilir-koalice-neni-jednotna/>
- [15] ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ: *Počty důchodů, důchodců a poplatníků pojistného za 1. čtvrtletí 2012*. [online]. 2012 [cit. 2014]. Dostupné z: http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2012/25_04_2012_pocty_duchodu_duchodcu_a_poplatniku_pojistneho_za_1_ctvrtleti_2012.htm
- [16] MPSV: *Závěrečná zpráva PES*. [online]. 2010 [cit. 2014]. Dostupné z:http://www.mpsv.cz/files/clanky/8896/2010_06_03_Zaverecna_zprava_final_cistopis.pdf
- [17] ASOCIACE PENZIJNÍCH SPOLEČNOSTÍ ČR: *Komentář k ekonomickým výsledkům za 4. čtvrtletí 2013*. In: [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.apfcr.cz/cs/komentare-dane/komentar-k-vysledkum-za-rok-2013.html>
- [18] ASOCIACE PENZIJNÍCH SPOLEČNOSTÍ ČR: *Komentář k ekonomickým výsledkům za 4. čtvrtletí 2012*. In: [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.apfcr.cz/cs/komentare-dane/komentar-k-vysledkum-za-rok-2012.html>
- [19] ČMKOS: *Postoj ČMKOS k vládnímu návrhu důchodové reformy*. [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z:http://www.cmkos.cz/data/articles/down_2886.pdf
- [20] DŮCHODOVÁ KOMISE: *Návrh na rozšíření III. pilíře o příspěvky typu EET*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z:<http://www.duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/09/V.-Bezdc4%9Bk-N%3%A1vrh-na-roz%5%A1%3%AD%5%99en%3%AD-III.-pil%3%AD%5%99e-o-p%5%99%3%ADsp%4%9Bvky-typu-EET-10.-z%3%A1%5%99%3%AD-2014.pdf>

- [21] PENZIJNÍ SPOLEČNOST ČESKÉ POJIŠŤOVNY: *Předdůchody*. [online]. 2012 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.pfcp.cz/doplňkove-penzijni-sporeni/predduchody.html>
- [22] CZSO: *Animované stromy života*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/animovane_stromy_zivota
- [23] SOCIÁLNÍ PORADCE MPSV: *Důchodová reforma*. [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/164>
- [24] MFČR: *Hospodaření systému důchodového pojištění*. [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/hospodareni-systemu-duchodoveho-pojisten>
- [25] ZÁKONY PRO LIDI: *Nižší sazba DPH zvýšena na 14% - již za 20 dní!*. [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/blog/nizsi-sazba-dph-zvysena-na-14-procent.htm>
- [26] ČNB: *Reforma penzijního systému*. [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2011/2011_IV/box_a_prilohy/zoi_2011_IV_box_1.html
- [27] ČESKÁ TELEVIZE: *Lidé by měli pobírat důchod dvacet let*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/286092-mpsv-lide-by-meli-pobirat-duchod-dvacet-let/>
- [28] EVROPSKÁ KOMISE: *Stárnoucí Evropa? Skutečnost, na kterou je třeba se připravit*. [online]. 2012 [cit. 2014]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/news/economy/120515_cs.htm
- [29] THE WORLD BANK: *World Development Indicators*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://databank.worldbank.org/data/views/reports/tableview.aspx#>
- [30] FINANČNÍ NOVINY: *Dluhopisy: Nejistá jistota*. [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/zpravy/dluhopisy-nejista-jistota/1012095>
- [31] MPSV: *Důvody reformy*. [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/10407/22022011_p1.pdf
- [32] TÝDEN.CZ: *Češi bohatnou nejpomaleji z postkomunistických národů*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/byznys/osobni-finance/cesi-bohatnou-nejpomaleji-z-postkomunistickychnarodu_319178.html#.VFo1nfmG-XY

- [33] ZÁKONY PRO LIDI: *Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-42#redakce>
- [34] ZÁKONY PRO LIDI: *Zákon o důchodovém spoření*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-426>
- [35] ČSSZ: *Sazba pojistného*. [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.htm>
- [36] ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY: *Vláda SR od 16. 10. 2002 do 04. 07. 2006*. [online]. 2002 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.vlada.gov.sk/vlada-sr-od-16-10-2002-do-04-07-2006/>
- [37] KURZY CZ: *EUR průměrné kurzy 2010, historie kurzů měn*. [online]. 2010 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/EUR-euro/2010/>
- [38] INEKO: *Zmeny v dôchodkovom systéme na Slovensku 2000-2010*. In: [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z: http://www.ineko.sk/file_download/623/Zmeny+v+dochodkovom+syste+me+SR+2000-2010.pdf
- [39] INEKO: *Dôchodkový systém - vývoj po 1.1.2012*. In: [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: http://www.ineko.sk/file_download/778/Dochodkovy+system+-+vyvoj+po+1.1.2012.pdf
- [40] ZÁKONY PRE LUDI: *Zákon o sociálnom poistení*. In: [online]. 2003 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-461>
- [41] MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ a RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY: *Anuitná novela*. [online]. [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/dochodkovy-system/ii-pilier/anuitna-novela/>
- [42] ZÁKONY PRE ĽUDI: *Zákon o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-650#f6288655>
- [43] ING: *III. pilier: Čo prináša novela zákona o doplnkovom dôchodkovom sporení?*. [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <https://www.ingpoistovna.sk/tlacove-centrum/ing-magazin/magazin-ing-poistovne-15/sprava1.html>

- [44] MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ a RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY: *V akej sume sa vyplati odstupné?*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/iii-pilier-doplňkove-dochodkove-sporenie/otazky-odpovede/v-akej-sume-vyplati-odstupne.html>
- [45] SOCIO WEB: *Věková struktura*. [online]. 2011 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=249&lst=119>
- [46] CZSO: *Nejčastější státní občanství (TOP 5)*. [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/46001CE53D/\\$File/111813_k5.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/46001CE53D/$File/111813_k5.pdf)
- [47] CZSO: *Věková skladba obyvatelstva ČR, 1945-2013*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/animgraf/cz/>
- [48] ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY: *Obyvateľstvo a migrácia*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: http://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/population/indicators/!ut/p/b1/jZLZlqIwElafpR_AJoSwXQaBsCv7csNREUTcpUF5-sGenovpOa1Tucrj91eq6i8qoxlqOyy6ulq09fGw2D3uGZe7vC5IEo2BIEUQ6Lzj0abrEpNGI5COAPghMPimdzwF6AGeE89ANEDsl_4j8NBH1vz3M-EDGui044eR4DKu-Ec_JVhDvAWAYBEW6FgLPdFlGICZ_6v_yQd_6YFkMUA3TN_RpiokIUvFVLJN_b5J8tCsFS2XPkGFxw5fbwMpLvrr6R1rfGDKasOfj0SwNjWT97bQLhiSR_YKwqIVi0EtU1eYvKzmGhirf2eLcnqX4NAHOZVjIqtLXw4bmlirggTSrdgXusuEyhRP9PsRCZNVxx5FwPQd03toJv04mecdo-tv32f5b_KM31Z9DLCIylb2ZOo5-
- [49] SLOVAK POPIN: *Population statistics*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.infostat.sk/slovakpopin/>
- [50] ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY: *Trendy sociálneho vývoja v Slovenskej republike*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: http://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/333076df-dae7-4f7f-9188-ab30da924fbb/Trendy_socialneho_vyvoja_v_SR_2014.pdf?MOD=AJPERES&attachment=true&CACHE=NONE&CONTENTCACHE=NONE
- [51] CZSO: *Demografická příručka 2013*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130055-14>
- [52] CZSO: *“Husákovy“ versus „Havlovy děti“*. [online]. 2013 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/c/52002E2055>

- [53] SZK: *Zákon o dani z příjmov.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: http://www.szk.sk/files/legislativa/2003-595_znenie_20140901.pdf
- [54] MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNÝCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY: *Správy o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/analyticke-centrum/>
- [55] PENZIJNÍ SPOLEČNOST ČESKÉ SPOŘITELNY: *SAZEBNÍK Česká spořitelna – penzijní společnost, a.s. platný k 1. 3. 2014.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: https://www.ceskapenzijni.cz/static_pfcs/cs/Spolecne_uloziste/Prilohy/Ostatni/Prilohy/CSPS_sazebnik.pdf
- [56] ING TATRY-SYMPATIA: *Informácie pre účastníkov.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <https://www.ing-tatry-sympatia.sk/informacie-ucastnikov/>
- [57] ASOCIACE PENZIJNÍCH SPOLEČNOSTÍ ČR: *Komentář k výsledkům za rok 2013.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.apfcr.cz/cs/komentare-dane/komentar-k-vysledkum-za-rok-2013.html>
- [58] CZSO: *Počet obyvatel po deseti letech klesl.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby032114.docx>
- [59] MFČR: *Základní ukazatele vývoje penzijního připojištění v transformovaných fondech a vývoje doplňkového penzijního spoření v účastnických fondech v ČR k 30. 9. 2014 včetně Komentáře.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/monitoring/vyvoj-penzijniho-pripojisteni/2014/zakladni-ukazatele-vyvoje-penzijniho-pri-19743>
- [60] KURZY: *Kurzy slovenské koruny.* [online]. 2005 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/kurzy.asp?A=H&KM=SKK&D1=1.1.2005&D2=&I=1&O=U>
- [61] INVESTUJEME: *Zmeny v tretom pilieri: Spravodlivé alebo likvidačné?* [online]. 2010 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.investujeme.sk/zmeny-v-tretom-pilieri-spravodlive-alebo-likvidacne/>
- [62] ASOCIACE PENZIJNÍCH SPOLEČNOSTÍ ČR: *Vybrané ekonomické ukazatele.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/>
- [63] ING TATRY-SYMAPTIA: *Príspevkové fondy.* [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <https://www.ing-tatry-sympatia.sk/prispevkove-fondy/>

- [64] NBS: *Vývoj čistej hodnoty majetku v jednotlivých doplnkových dôchodkových fondoch doplnkových dôchodkových spoločností*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad-nad-dochodkovym-sporenim/doplnkove-dochodkove-sporenie/ahdj-a-chm-v-ddf/cista-hodnota-majetku-v-doplnkovych-dochodkovych-fondoch>
- [65] ČESKÁ POJIŠŤOVNA: *Historie a vývoj České pojišťovny*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: <http://www.ceskapojistovna.cz/historie-a-vyvoj-cp>
- [66] PENZIJNÍ SPOLEČNOST ČESKÉ POJIŠŤOVNY: *Česká spořitelna - penzijní společnost připíše svým klientům penzijního připojištění zhodnocení ve výši 1,30 %*. [online]. 2014 [cit. 2014]. Dostupné z: https://www.ceskapenzijni.cz/pfcs/content/inet/pfcs/cs/news_ie_2133.xml